

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Kisipari szövetkezések.

Irta: *Árvay Sándor.*

Sok szó esik mostanában a kisiparosok felsegítéséről és a magyar kereskedelemről. A kisiparosok minden barátja csak örömmel üdvözölheti, ha a közérdeklődés nagyobb mértékben fordul a felé a kérdés felé, hogyan lehetne társadalmi uton és a törvényhozás segítségével lendíteni a kisipar szembeszökő bajain és utját vágni a kisiparosok tagadhatatlan pusztulásának.

Hiszen elvégre a kisipar kérdése majdnem két millió ember érdekét érinti.

Az utolsó népszámlálás alkalmával 619,923, önálló kisiparos volt, akiknek 920,004 eltartott — családtag kenyereiről kellett gondoskodni. Ez a szám a népszámlálás óta lefolyt nyolc év alatt kétségtelenül jelentékenyen gyarapodott és ma már bizonyára megközelíti az önálló iparosok s az általuk eltartottak száma a két millió lelket, hazánk népességének jó egytizedét.

A kisipar pusztulása nyilvánvaló és főleg két okra vezethető vissza, az egyik a gyáripár mind erősebb versenye, a másik a munkás-osztály fokozódott igénye a munkaadó kisiparossal szemben. E két malomkő között őrlődik meg a kisipar. A nagyiparos tömegesen, tehát olcsóbban szerzi be nyersanyagát, komplikált gépek és egyéb termelőeszközök segítségével produkál, ami üzemi kiadásait aránytalanul olcsóbbá teszi, ezen felül tömegárukat olcsóbban juttathatja a fogyasztók kezeibe s így halálos versenyt támaszt a kisiparnak.

A baj forrásait ismerve, nem nehéz megtalálni az orvosságot is. Mindenek előtt nagyobb támogatásra tarthat igényt a kisipar a közhatalom részéről. Most a husszállítások nagyobb részét a nagyipar kapja, ha ebből több jutna a kisiparnak s ha az ezenfelül adó- és tarifális kedvezményt kaphatna, lényegesen javulna a helyzete. Az állami támogatás azonban egyedül nem tud a kisipar helyzetén javítani, ki kell ezt egészíteni a kisiparosok gazdasági szervezkedésével.

A gazdasági szervezkedés pedig nem lehet más, mint a kisiparosok tömörülése szövetkezetekben. Így egyesült erővel könnyen kivédhetik a gazdasági elszigeteltség hátrányait. Külföldön a kisiparosok szövetkezése évtizedek óta áldásosan működik. Hazánkban is meg van a szabóiparosok hitel- és termelőszövetkezete, mely máris im-

pozáns fejlődést mutat fel és duzzadó vitorlakkal halad a kitűzött cél felé.

Most, hogy ismét előtérbe nyomul a szövetkezés eszméje, terjesszük ezt s alapítsunk kisipari szövetkezeteket az ország minden részében és a szét szórt szövetkezetek azután maguk is egyesüljenek országos szövetkezetté, erőteljes koncentrációval és körültekintő működéssel, a nagy országos szervezet könnyen építhető fel s megteremti a fővárosban az ország ipari és kereskedelmi centrumában a maga akcióképes hatalmas központját, amely azután a köz és katonai szállításokat vállalja és kötelékéhez tartozó szövetkezetek között elosztja, mint ahogy példának okáért jelenleg a szesz kontigens elosztása történik.

Ez a nagyarányú s minden téren kiépített szervezete a kisiparnak az egyik oldalon talpra állítaná a kisipart és két millió közvetlenül érdekelt ember sorsát biztosítaná, a másik oldalon pedig szinte beláthatatlan mértékben emelné — Magyarország ipari termelőképességét és ezzel egyuttal friss vért öntene kereskedelmünk életébe is.

Nem is szólva azon mérhetetlen haszonról, amely hazánkra társadalmi és politikai szempontból hárulna, ha a pusztuló kisipar életerős államfentartó réteggé alakulna.

54.300

III. I. 1908.

M. kir. földművelésügyi miniszter

Rendelet

a huszvizgálat tárgyában.

I. A közvágóhidakról.

1. §.

Minden kis- és nagyközség köteles közvágóhidat építeni és fenntartani, ha a közfogyasztás céljából levágott állatok után szedhető vágóhídi díjakból befolyó jövedelem a közvágóhid felállítására fordítandó összeg törlesztéses fedezésére és a közvágóhid üzemben tartására elégségesnek mutatkozik. Törvényhatósági r. t. városok közvágóhidat építeni és fenntartani feltétlenül kötelesek. Egymáshoz közel fekvő kis- és nagyközségek közös közvágóhid létesítése és használása céljából egymással egyesülhetnek. Amennyiben ezen községek az ital- és huszfogyasztási adó beszedésének biztosítása végett nem alkotnak egy beszedési kört, kérelmükre egy beszedési körbe foglalandók.

Azokat a kis- és nagyközségeket, melyekben közvágóhid építendő, a közigazgatási bizottság megokolt felterjesztése alapján a m. kir. belügy-

miniszterrel egyetértőleg a m. kir. földmivé-
ügyi miniszter jelöli meg.

Lovak (szamarak, öszvérek) vágására egészen külön közvágóhidat építendő, mely azonban az egyéb állatok levágására szolgáló közvágóhiddal lehetőleg egy telepen létesítendő.

Lóközvágóhidat felállítása nem kötelező, lómagánvágóhidat pedig nem engedélyezhető.

2. §.

A közvágóhidakat úgy kell berendezni, hogy a 3. §-ban jelzett célnak teljesen megfeleljenek.

Amennyiben külön sertésközvágóhídról gondoskodva nincs s ezek vagy egyéb kisebb állatok leszurása is a nagy állatok levágására szánt közvágóhídon történik, ily közvágóhídon a nagy- és szurómarhák lehetőleg külön helyiségekben vagy legalább külön időben vágandók.

3. §.

Azon kis- és nagy községekben, ahol közvágóhidat van, akár magán-, akár közfogyasztásra szarvasmarha (bivaly, bika, ökör, tehén, tinó, üsző, borju) és ló (szamár, öszvér) kényszervágásoktól eltekintve, csak közvágóhídon vágható le; ott pedig, ahol lóközvágóhidat nincs, ló (szamár, öszvér) kényszervágások esetében sem vágható le.

Törvényhatósági és r. tan. városokban akár köz-, akár magánfogyasztásra szánt szarvasmarha és ló (szamár, öszvér), továbbá közfogyasztásra szánt juh (bárány), kecske (gödölye) és sertés (malac) is csupán közvágóhídon vágható. Ily berendezéssel el nem látott városi közvágóhidak legkésőbb ezen szabályrendelet életbeléptetését követő 5-ik év végéig kibővitendők vagy ily célból egészen új közvágóhidat létesítendő.

Kis- és nagy községekben a községi képviselőtestület szabályrendelettel megállapíthatja azt, hogy közfogyasztásra szánt juhok (bárányok), kecskék (gödölyék) és sertések (malacok) szintén csak közvágóhídon legyenek levághatók. Ezt a közigazgatási bizottság megokolt felterjesztése alapján azonban a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a m. kir. földmivélsügyi miniszter is elrendelheti.

Azon közfogyasztásra szánt juhok (bárányok), kecskék (gödölyék) és sertések (malacok), amelyek földbirtokosok (földbérlők) által saját külső cseledeik és gazdasági munkásaik részére az illető gazdaság területén levághatnak és kiszolgáltatnak, nem esnek az ilyen állatokra nézve jelen szabályrendelet értelmében fennálló, illetőleg az azokra községi szabályrendelettel, vagy miniszteri rendelettel kiterjeszhető vágóhídi kényszer alá.

Közvágóhíddal ellátott városokban és községekben külön vágóhely vagy vágóhidat csak akkor engedélyezhető, ha huskivétel céljából történő tömegesebb levágás esetén erre a közvágóhidat alkalmasnak nem mutatkozik és ha a közönség ezen hiány pótlásáról maga nem gondoskodik.

Úgy városokban, mint községekben szabályrendelet állapítja meg azt is, vajjon a sertések a közvágóhídon fel is dolgozandók, vagy pedig azokat a hentesek felbontásuk, valamint a belső részek eltávolítása után, amihez a szalonna lefejtése is hozzátartozhatik, továbbá feldolgozás végett hazaszállíthatják.

4. §.

A közvágóhidat a községen (város) kívül kell felállítani és területét oly módon hozzáférhetlenné tenni, hogy oda állatokat csak az e célra hagyott bejárón át lehessen bevezetni. Ha a község bővizű folyó mellett fekszik, a közvágóhidat

községen alul a folyóvíz mellé állítandó, lehetőleg olyan módon, hogy az előmlő víz és szennyvíz, amennyiben ez nem dolgoztatik fel ipari célokra, a csatorna útján közvetlenül a folyóvízbe lefolyhasson. A folyóvíznek közvetlenül a közvágóhídon alul levő része marhahatától nem használható. A közvágóhídnak ilyen helyre leendő építésére kért engedély megadásakor a vízjogi és a halászati törvénynek a vizek fertőzésére vonatkozó határozatai szem előtt tartandók.

A közvágóhidat felállításának engedélyezésénél az építésrendőri hatóság a közegészség- és állategészségügyi hatóság szakközeg véleménye alapján jár el és az erre vonatkozó tárgyalásnak a közegészség- és az állategészségügyi törvényekben, valamint a vízjogi törvény 24. §-ában jelzett szempontokra is ki kell terjeszkednie.

5. §.

A közvágóhidat akár folyóvíz mentén, akár más helyen fekszik, azt elegendő mennyiségű vizet adó kúttal vagy kutakkal (esetleg vízvezetékkel) kell ellátni és ott a folyóvíz semmiféle oly vágóhídi munkálatnál nem használható, melynél az a húst befertőzheti.

Folyékony hulladékok számára a vágóhid épületén kívül vizálló fallal mély és befedhető gödröt kell készíteni, melybe azok a csatornán át a közvágóhídról lefolyhassanak.

Az elkobzott szervek számára a közvágóhidat mellékhelyiségében jól befedhető, elzárható és fertőtleníthető láda álljon.

6. §.

A gödör, valamint a láda nagyobb közvágóhidakon nyáron minden nap, késő őszzsel, télen és kora tavasszal legalább minden második nap, kisebb közvágóhidakon, ahol keveset és ritkábban vág, minden vágás után kiürítendő és megtisztítandó. A vágóhelyiségek minden használat után alaposan megtisztítandók.

Minden ragadós betegségben betegnek talált állat levágása után a vágókamara, eszközök, a hulladékok, a gödör és a láda szakértő felügyelete alatt fertőtlenítenendők.

7. §.

Minden oly munka, amelynek folyamán hig vagy félig hig anyagok szabadulhatnak fel, csak a közvágóhidat belsejében végezhető. A gyomrok és belek a közvágóhídi telepen, de a vágóhelyiségen kívül, lehetőleg külön e célra kijelölt helyiségben tisztítandók. Az állatok feldarabolásánál a legnagyobb tisztasággal kell eljárni. Bőröket, körmöket, beleket, szarvakat a vágóhelyiségen raktározni, a hűtőkamarákban huson kívül egyebet tartani tilos. Bőrök szárítására a vágóhidat padlása rendezhető be, mely esetben azonban a vágóhelyiség mennyezetének vakolva kell lennie.

8. §.

A közvágóhídon a vágás ideje alatt 14 évnél fiatalabb gyermekeknek, tanoncok kivételével, tartózkodni nem szabad.

9. §.

Kutyát sem a vágóhidat helyiségeibe, sem a vágóhidat udvarára bocsátani nem szabad.

10. §.

A közvágóhidat használatáért valamint a huszempléért a község (város) szabályrendeletileg meg-

állapítandó díjakat szedhet. A szabályrendelet le-
tárgyalása előtt az illetékes járási (városi) mező-
gazdasági bizottság és az ipar- és kereskedelmi
kamara meghallgatandó. Törvényhatósági és r.
tan. városok szabályrendeletei a m. kir. földmi-
velésügyi miniszter meghallgatásával a m. kir.
belügyminiszter, kis- és nagy községek szabály-
rendeletei a törvényhatósági bizottság által ha-
gyatnak jóvá.

A vágóhid használatáért azonban díjakat nem
szedhet attól is, ki huskivitel céljából a 3. §. ér-
telmében külön vágóhidat tart fenn, vagy szemle-
díjakat akkor is, ha a 13. §. értelmében nem a
község teljesít vizsgálatokat.

11. §.

Már fennálló közvágóhid csak a m. kir. föld-
mívelésügyi miniszternek a m. kir. belügyminisz-
terrel egyetértőleg adott engedélye alapján szün-
tethető meg.

12. §.

A magánvágóhidak felállítására, berendezésére
és kezelésére ugyanazok a határozatok kötelezők,
mint a közvágóhidakra.

Magánvágóhidak felállításánál az 1884. XVII.
t.-c. 25. §-ában említett iparhatósági telepengedély
is kieszközölendő és erre vonatkozólag a 4. §-ban
jelzett tekintetekre is kiterjeszkedő építésrendőri
tárgyalás is megtartandó.

Oly kis- és nagyközségekben, hol sem köz-
sem magánvágóhid nincs, az 1888. évi VII. t.-c.
126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóság
az illetékes m. kir. vagy helyhatósági állatorvos
meghallgatása után, tisztán tartandó alkalmas he-
lyet jelöl ki az állatok vágására, mely téglával
vagy kővel kirakandó, körülkerítendő és minden
vágás után alaposan megtisztítandó.

II. Husvizsgálókról.

Általános határozatok.

13. §.

A helyi fogyasztásra vagy az ország határán
belül forgalomba kerülő vágóállatoknak és azok
husának vizsgálata a városok vagy községek fel-
adata. Ellenben a külföldre való kivitelre szánt
vágóállatok és azok husának vizsgálata csak akkor
terheli a községeket, ha utóbbiak azt közérdek
szempontjából maguknak fentartják, vagy erre
ugyanazon szempontból hatóságilag kötelezve van-
nak. A vizsgálat költségei oly esetekben, melyek-
ben a fentiek szerint a község (város) kötelessége,
a községet (várost), egyéb esetekben a felet ter-
helik.

14. §.

A husvizsgálat céljából minden kis- és nagy-
község — ha a 15. §. esete fenn nem forog —
szegődményesi minőségben husvizsgálót felfogadni
és ennek akadályoztatása esetére már előzetesen
helyettesítéséről is gondoskodni tartozik. Kis- és
nagyközségek, melyekben a husvizsgálat önálló
hatáskörében célszerűen nem foganatosítható, más
községekkel külön-külön hozandó képviselőtestü-
leti határozataik alapján közös husvizsgáló alkal-
mazásra szövetkezhetnek. Megegyezés hiányában
a meg nem egyező községek külön husvizsgálót
kötelesek alkalmazni.

Amely kis- vagy nagyközség, vagy szövet-
kezett községek területén hatósági állatorvos, hus-

vizsgálóul alkalmazható magánállatorvos és em-
berorvos nincs, valamint az alábbi szakaszok sze-
rint képesített husvizsgáló sem áll rendelkezésére,
ott legkésőbb jelen szabályrendelet életbelépte-
tését követő két év alatt egy alkalmas, lehetőleg
a marhalevelkezelést is ellátni képes egyén köz-
ségi költségen kiképezetendő és alkalmazandó.

A husvizsgáló személyét kis- és nagyközsé-
gekben a bíró és jegyző, szövetkezett községek-
ben pedig a szövetkezett községek jegyzőjének
— esetleg jegyzőinek — és biráinak küldöttsége
szavazattöbbséggel jelöli ki.

A husvizsgáló kiképezetésével és alkalmazá-
sával járó költségek mikénti fedezéséről az illető
kis- vagy nagyközség képviselőtestülete, szövet-
kezett községekben az érdekelt községek képi-
selőtestületei külön-külön határoznak.

15. §.

A törvényhatósági joggal felruházott és ren-
dezett tanácsú városokban, valamint községekben
a városi, illetőleg a községi állatorvos hivatalból
tartozik a husvizsgálati teendőket ellátni.

Körállatorvosok székhelyükön az állatorvosi
és nem állatorvosi husvizsgálati teendőket a kö-
rűkhöz tartozó többi községekben pedig az állat-
orvosi husvizsgálati teendőket szintén hivatalból
kötelesek ellátni. (L. 18. §.)

A that. és r.t. városokban a husvizsgáló he-
lyettesítését is csak az állatorvos láthatja el. (L.
1888. évi VII. t.-c. 127., 130. és 132. §-ait.)

16. §.

Ha valamely kis- és nagyközség vagy szövet-
kezett községek területén községi állatorvos vagy
körállatorvos nincs és az 1900. évi XVII. t.-c. 10.
§-ának s) pontja alapján járási vagy városi m.
kir. állatorvos sincs kirendelve, ily községekben
a husvizsgálati teendőkkel első sorban magán-
állatorvos, másodsorban emberorvos és harmad-
sorban jelen szabályrendelet értelmében husvisz-
gálói képesítést nyert egyén bizandó meg. Ily
képesítést nyertek között a marhalevelkezelésre
is alkalmaz egyént elsőbbség illeti meg.

17. §.

Hus árusításával vagy állatok vágásával, to-
vábbá állatkereskedéssel üzletszerűen foglalkozó
egyént husvizsgálóul alkalmazni nem szabad.

Nem lehet továbbá husvizsgáló a községi elő-
járó, kivéve az előjáróságnak állatorvos, illetőleg
orvos tagjait.

18. §.

Ugy az élőállat, mint a husvizsgálat tekinte-
tében emberorvos és képesített husvizsgáló csak
az 53., 54., 62., 63. és 64. §-okban körülírt hatás-
körben, más esetekben kizárólag állatorvos, kül-
földi forgalomra szánt husnál csak hatósági állat-
orvos járhat el.

A nem állatorvos husvizsgáló nincs feljogo-
sítva a közfogyasztásra szánt lovat, szamarat, ősz-
vért, sem élő, sem levágott állapotban megvizs-
gálni. Ily vizsgálatot kizárólag csak állatorvos
végezhet.

19. §.

Nagy- és kisközségekben, ahol állatorvosi ál-
lások rendszeresítve nincsenek, a nem állatorvosi
és állatorvosi husvizsgálati teendők végzésére és
a képesített husvizsgálóval való helyettesítésre is
nagyközségekben a bíró és jegyző, szövetkezett

községek területén pedig a jegyzőből vagy jegyzőkből és birákból alakított küldöttség — figyelemmel a 14. §. rendelkezéseire — szavazattöbbséggel ad megbízást.

A megbízás bármikor visszavonható, ha arra a megbízott később méltatlannak vagy egyébként alkalmatlannak bizonyult.

20. §.

Nem állatorvos — husvizsgáló működési területén kisegítő husvizsgálónak (helyettesnek és kizárólag állatorvosi husvizsgálati teendőket ellátó állatorvosnak) — figyelemmel a 14. §-ban jelzett illetékességre — megbízható: a szomszéd község vagy város állatorvosa (helyettesnek és kizárólag állatorvosi husvizsgálati teendőket ellátó állatorvosnak), továbbá ugyancsak a szomszéd község emberorvosa, képesített husvizsgálója és képesített helyettes husvizsgálója (helyettesnek), ha ahhoz helyi hatóságuk hozzájárul és az illetmények tekintetében megállapodás jön létre.

Ha a kis- vagy nagyközség, illetőleg szövetkezett községek ily módon sem alkalmazhatnak állatorvost, felettes hatóságuktól az illetékes járási m. kir. állatorvos kirendelését kérelmezhetik.

21. §.

Ha a husvizsgáló vizsgálatának eredményével az állattulajdonos nincs megelégedve, jogában áll kis- és nagyközségekben a bíró és jegyző, r. tan. városokban a rendőrkapitány, vagy a tanács által megbízott tisztviselő, törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitánysági közegek, Budapest székesfőváros területén a husvizsgáló felettes hatósága (tanács, kerületi előljáróság), Fiumében a rendőrfőnök utján fölülvizsgálatot kérni.

Amennyiben a fölülvizsgálat alapjául szolgáló állat- vagy husvizsgálatot nem m. kir. állatorvos végezte, az illetékes járási vagy városi m. kir. állatorvos, ellenkező esetben a törvényhatósági m. kir. állatorvos teljesíti a felülvizsgálatot.

Eltérő eljárásnak van helye Budapest székesfőváros területén, ahol a szervezendő főállatorvosi állás betöltéséig a m. kir. állatorvosi főiskola illetékes szaktanára, azontul pedig Budapest székesfőváros főállatorvosa és a husvizsgálati képesítő-tanfolyamok területén, ahol a törvényhatósági m. kir. állatorvos teljesíti a felülvizsgálatot.

Felülvizsgálat esetében úgy a husvizsgáló, mint a felülvizsgálatot teljesítő is működésének eredményéről is láttelelet tartozik felvenni.

E látteleteket a törvényhatósági m. kir. állatorvos, vagy a 22. §. esetében más állatorvos is az illetékes ker. m. kir. állategészségügyi felügyelőnek ellenőrzés és megőrzés végett felterjeszti.

Ha a felülvizsgálat a husvizsgáló véleményét nem erősíti meg, a község, különben az érdekelt fél fizeti annak költségeit.

22. §.

Amennyiben nem állatorvos működésének felülvizsgálatáról van szó, ezt a község, illetőleg szövetkezett községek oly állatorvossal is végeztethetik, aki nem m. kir. állatorvos, ha erre, valamint az illetményekre nézve előzetes megállapodás jött létre.

Ezen megbízást — figyelemmel a 14. §. rendelkezéseire — a községek birája és jegyzője, vagy a szövetkezett községek biráinak és jegyzőjének vagy jegyzőinek küldöttsége szavazattöbbséggel adja meg és bármikor vissza is vonhatja.

23. §.

A nem tisztviselői állásban levő husvizsgáló működésének megkezdése előtt a székhelyét képviselő község birája és jegyzője előtt a következő esküt teszi le:

„Én ^{község} ^{községekből álló kör} husvizsgálója (helyettes husvizsgálója) esküszöm, hogy az állat- és husvizsgálattal járó összes teendőket, minden részrehajlás és melléktekintet nélkül, legjobb meggyőződésem szerint, igazságosan és lelkiismeretesen fogom teljesíteni s eljárásomban az idevonatkozó törvényekhez és rendeletekhez szigoruan alkalmazkodni fogok. Isten engem úgy segéljen.“

Az, akinek eskütétel vallásos meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett ünnepélyes fogadalmat tesz. A fogadalom a következő:

„Én ^{község} ^{községekből álló kör} husvizsgálója (helyettes husvizsgálója) ünnepélyesen fogadom, hogy az állat- és husvizsgálattal járó összes teendőket minden részrehajlás és melléktekintet nélkül, legjobb meggyőződésem szerint igazságosan és lelkiismeretesen fogom teljesíteni eljárásomban az ide vonatkozó törvényekhez és rendeletekhez szigoruan alkalmazkodni fogok.“

Ezt az esküt, illetőleg ünnepélyes fogadalmat a község birája és jegyzője írásba foglalja és a jegyzőkönyvet irattárába helyezi.

24. §.

A husvizsgáló feladatához tartozó köz- és állategészségügyi teendők tekintetében rendőri közeg gyanánt szerepel, kinek szolgálatát akadályozni nem szabad. A fogyasztásra nem alkalmas, vagy tiltott módon áruba bocsátott húst, husneműeket és hustermékeket lefoglalja és erről az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságának azonnal jelentést tesz.

A husvizsgáló és a husvizsgálat ellenőrzésével megbízott közegek kötelesek mindazokban a raktárakban, helyiségekben és üzletekben megjelenni és az üzletmenet felesleges zavarása nélkül vizsgálatokat tartani, ahol húst árulnak, még pedig olyan időben is, midőn azokat a közönség látogatja.

Olyan helyiségek, ahol húst, husneműeket és hustermékeket feldolgoznak, bármely időben megvizsgálhatók, amidőn azokban a munka folyik.

25. §.

A husvizsgáló működését a járási, illetőleg városi m. kir. állatorvos, vagy amennyiben ezek végzik a husvizsgálati teendőket, a törvényhatósági m. kir. állatorvos, Budapest székesfőváros területén a kerületi m. kir. állatorvos ellenőrzi. (L. 1900: XVII. t.-c. 10. §. f), 16. §. d) pontját).

26. §.

Husvizsgálók, kisegítő husvizsgálók (helyettesek és kizárólag állatorvosi husvizsgálati teendőket ellátó állatorvosok) és a felülvizsgálatot teljesítő állatorvosok — ha nem m. kir. állatorvosi minőségben járnak el — e működésük címén őket megillető illetményeket közvetlenül a község házi pénztárából veszik fel és ezen rendszabálytól a hatósági állatorvosok csak abban az esetben térhetnek el ha a külföldre szánt hus vizsgálatát a 13. §. értelmében nem a község, hanem magánfél felhívására és terhére teljesítik. A husvizsgálatért járó állandó illetmények a községi (városi) pénztárakból havi előleges részletekben utalványozandók.

Kisegítő husvizsgálók (helyettesek és kizárólag állatorvosi husvizsgáló teendőket ellátó állatorvosok) csak teljesített szolgálatuk után, esetről-esetre díjazhatók.

A 14. §. értelmében létrejött szövetkezés esetén a husvizsgáló illetményei átalányban alapítandók meg és ennél fogva ezen kívül sem napidíj, sem fuvardíj nem számítható fel.

Husvizsgálók képesítése.

27. §.

Képesített husvizsgálónak csak az tekinthető, aki:

- a) magyar állampolgár,
- b) a 24-ik életévét betöltötte,
- c) kifogástalan magaviseletű,
- d) ép érzékszervekkel bír,
- e) ragadós betegségben nem szenved és
- f) szabályszerű bizonyítványt mutat fel arról, hogy a husvizsgáló teendők végzésére képesítve van.

Azok, akik a jelen rendelet életbeléptekor husvizsgáló teendőket végeznek, két év alatt tartoznak a husvizsgáló képesítést megszerezni; ellenkező esetben állat- és husvizsgálóval képesített husvizsgáló bizandó meg.

28. §.

Az ilyen husvizsgálók kiképzésére a nagyobb forgalommal bíró, célszerűen berendezett közbiztonsági vágóhídi állatorvosok tanfolyamokat tartanak, kiket erre a célra Budapest székesfőváros területén a főpolgármester, más törvényhatóság területén az illetékes főispán jelöli ki.

Ha ezen közbiztonsági vágóhídi állatorvosok számú vagy alkalmas vágóhídi állatorvos nem állana rendelkezésre, a főispán, illetőleg a főpolgármester meghallgatásával oda a m. kir. földművelésügyi miniszter m. kir. állatorvosokat rendelhet ki.

A tanfolyamot halgathatják első sorban a községek által oda kiküldött, azután az önként jelentkező jó magaviseletű, 24. életévét betöltött egészséges, magyarul olvasni és írni tudó magyar honpolgárok.

Az ilyen tanfolyamok szükséghez mérten az egész év folyamán tartatnak.

A tanfolyam, melyben legfeljebb 20 jelölt vehet részt, négy hétig tart, naponta legalább négy órában.

Tandíj husz (20) korona, mely az államkincstárt illeti meg s azt a m. kir. földművelésügyi miniszter ezen tanfolyam és a 31. §-ban jelzett vizsgálat kiadásaira fordítja.

29. §.

A husvizsgáló képesítését egy erre alakított bizottság végzi. Minden bizottság három tagból áll; elnöke az illető törvényhatóság székhelyén illetékes törvényhatósági m. kir. állatorvos, Budapest székesfőváros területén a ker. m. kir. állatorvos; tagjai egy hatósági orvos és az előadó vágóhídi állatorvos, illetőleg a székesfőváros területén a közbiztonsági vezető állatorvos.

Ugy a hatósági orvost, mint a vágóhídi állatorvos és törvényhatósági m. kir. állatorvos, illetőleg Budapest székesfőváros területén a ker. m. kir. állatorvos helyettesét is az ugyanazon helyen illetékes főispán vagy főpolgármester jelöli ki.

30. §.

A m. kir. földművelésügyi miniszter kijelöli azokat a közbiztonsági vágóhidakat, ahol husvizsgálók kiképzésére tanfolyamok tarthatók.

Kivételt képez Budapest székesfőváros területe, melynek közbiztonsági vágóhidait ilyeneknek jelen rendelet minősíti.

A tanfolyam és vizsgáló bizottság székhelye rendszerint azonos. Ettől eltérésnek csak a m. kir. földművelésügyi miniszter adhat kivételesen helyet.

A tanfolyamot vezető közbiztonsági vágóhídi állatorvosok minden tanfolyam bevégeztével az illetékes vizsgáló bizottság elnökéhez előterjesztik azok névjegyzékét, akik a tanfolyam látogatását bevégezték. A jegyzékben a 33. §. második bekezdésének a—d) pontjaiban megjelölt adatokat kell feltüntetni.

31. §.

A vizsgálatot a bizottság közvetlenül a tanfolyam befejezése után tartja meg.

Aki valamely főiskolában az állatjártványtanból és husszemből tartott elméleti és gyakorlat előadásokat rendszeresen hallgatta, ily tanfolyam látogatása nélkül jelentkezhetik a vizsgálatra.

A vizsgadíj 6 korona, mely az államkincstárt illeti meg és az a vizsgálat és tanfolyam költségeinek fedezésére szolgál.

32. §.

Azok, akiket a bizottság képeseknek minősített, a következő szávegá bizonyítványt kapják szám.

Bizonyítvány.

Alulírtak ezennel bizonyítjuk, hogy..... községi (városi) születésű N. N. ur a m. kir. földművelésügyi miniszter 190..... évi..... sz. a. kiadott rendeletében szabályozott vizsgát előtünk letette és a husvizsgáló teendők végzésére képesítettnek találtatott.

Kelt..... 190..... hó..... n.

N. N. ^{törvényhatósági} _{kerületi} m. kir. állatorvos
mint a vizsgáló bizottság elnöke.

H. K. .... orvos   X. Y. .... állatorvos
mint a vizsgáló bizottság tagja.   mint a vizsgáló bizottság tagja.

33. §.

A vizsgáló bizottság elnöke minden év végével összeállítja azok névjegyzékét, akik: a) kerületében a tanfolyamot látogatták; b) akik a vizsgákon képesítettek. Az utóbbiak névsorát az illetékes m. kir. állategészségügyi felügyelőnek következő év január 15-ig megküldi.

A képesítettek jegyzékébe a következő rovatok vezetendők be:

- a) a vizsgálatot tevő családi és utóneve;
- b) születési és tartózkodási helye;
- c) születési éve és vallása;
- d) foglalkozása és iskolai képzettsége;
- e) a kiállított bizonyítvány folyó száma.

Ezen jegyzékek mind a három bizottsági tag által aláírva két példányban állítandók ki: az egyik példány a vizsgáló bizottság iratai közt őrizendő meg.

34. §.

A vizsgára — amennyiben a 31. §. második bekezdésében jelzett eset fenn nem forog — csak az jelentkezhetik, aki a 28. §-ban szabályozott tan-

folyamot szabályszerűen hallgatta és ezt megfelelő igazolvánnyal beigazolja.

35. §.

A vizsga elméleti és gyakorlati részből áll.

A vizsga elméleti részének anyaga a következő:

1. az egészség főismertető jelei élő állaton;
2. a levágott állatok egyes szerveinek és egyéb testrészeinek megnevezése és azok épbontani viszonyai;
3. a vérkeringésről és a nyirokkeringésről szóló tan alapvonalai, tekintettel a betegségek csiráinak az állati testben való terjedésére;
4. a főbb vágatási módok és vágatások iparszerű végrehajtása;
5. a husvizsgálat szempontjából számba jövő állati betegségeknek, valamint a hus kóros voltának: illetőleg a rendestől eltérő elváltozásainak lényege és ismertető jelei;
6. a husvizsgálatra vonatkozó törvényes intézkedések, rendeletek és határozatok;
7. a ragadós állati betegségek ellen való védekezés legfontosabb szabályai, különös tekintettel a bejelentési kötelezettségre, a hatósági beavatkozás előtt, valamint a vágatási tilalmakra;
8. a szolgálati könyvek vezetése és rövid írásos jelentések fogalmazása.

36. §.

A vizsgálat gyakorlati részében a vizsgálatot tevő záros határidőn belül a következő teendőket köteles végrehajtani:

1. egy élő vágóállat ismertető jeleinek felvétele, valamint annak megvizsgálása, és elbírálása tekintettel arra, hogy husa a törvényes intézkedések értelmében mennyiben alkalmas fogyasztásra;
2. teljes megvizsgálása és elbírálása egy levágott marhának, egy sertésnek és egy más kisebb állatnak (borju, juh vagy kecske) az idevonatkozó határozmányok értelmében;
3. az állatfaj meghatározása, amelyből egy felmutatott szerv származik;
4. a vágóállatok kórosan elváltozott szerveinek meghatározása és megokolt elbírálása a husvizsgálat szempontjából.

37. §.

A vizsga letettnek nyilvánítandó, ha a vizsgáló bizottság két tagja ilyen értelemben nyilatkozik.

Aki a vizsgát letette, az előirt minta szerint kiállított képesítő bizonyítványt kap.

A vizsga sikertelensége esetén az elnök ezt a tanfolyam elvégzéséről szóló névjegyzékbe bejegyzi.

A vizsgát a tanfolyam ismétlése nélkül csakis azon vizsgáló bizottság előtt lehet ismétetni, amely az első vizsgálatot tartotta és pedig legkorábban a megelőző vizsgát követő négy hét múlva és legfeljebb két ízben.

Ha a vizsgálatot tevő olyan hiányos ismereteket és készségeket árul el, hogy újabb vizsgálatra való jelentkezése előtt a kiképzésnek ismétlése szükségesnek mutatkozik, az elnök ezt a körülményt a vizsga eredményének közlése alkalmával előtte kihirdeti és egyúttal a tanfolyam elvégzéséről szóló névjegyzékébe is bejegyzi.

Jogorvoslat.

38. §.

A m. kir. közigazgatási bíróság előtti eljárásnak van helye:

1. a törvényhatósági bizottság azon határozata ellen, mely a községi alkalmazottak, valamint a székesfővárosi állatorvosok választására, továbbá községi alkalmazottak, székesfővárosi állatorvosok és törvényhatósági joggal felruházott városok állatorvosainak illetményeire, ellátására vagy részeltetésére vonatkozik (L. 1896. évi XXVI. t.-c. 27., 28., 42. és 45. §§-it);
2. a vármegye alispánjának azon határozata ellen, mely a községeknek hozzájárulását a körállatorvosi fizetéshez és azt állapítja meg, hogy azok a választásra nézve mily arányban vegyenek részt (L. 1896. évi XXVI. t.-c. 30. §-t); továbbá az alispánok, illetőleg a törvényhatósági joggal felruházott városok tanácsának azon határozata ellen, mellyel aziránt intézkedik, hogy a m. kir. állatorvos kiszállási költségeit ki és minő mértékben tartozik viselni (L. 1900. évi XVII. t.-c. 6. §-t és 95,000/900. sz. fm. r. 10. §-t, továbbá a m. kir. közigazgatási bíróság 3488/902. sz. határozatát);
3. a törvényhatósági joggal felruházott városok állatorvosainak főispáni kinevezése ellen (L. 1896. évi XXVI. t.-c. 43. §-t).

39. §.

A községi (kör-) állatorvos fizetését megállapító törvényhatósági bizottsági határozat, valamint a körállatorvos székhelyét megállapító alispáni határozat ellen a belügyminiszterhez van felebbezésnek helye (L. 1888. évi VII. t.-c. 129. §-t).

40. §.

Nem helyhatósági vagy a m. kir. állatorvosi husvizsgálók (idegen helyhatósági állatorvos és emberorvos, továbbá magánállatorvos, helyhatósági emberorvos, képesített rendes és helyettes-husvizsgáló) megbízatása és ezen megbízatásnak visszavonása, ugyszintén más, illetményeiket, ellátásukat és részeltetésüket nem érintő kérdések körül felmerült vitás ügyekben, ezenkívül a felülvizsgálattal nem m. kir. állatorvosi minőségben megbízottak hasonló ügyeiben az 1888. évi VII. t.-c. 125. §-ában megjelölt hatóságok illetékesek dönteni.

41. §.

Fegyelmi ügyekben a törvény idevágó intézkedései irányadók (L. 1886. évi XXII. és XXIII. t.-c-t, 1876. évi VI. t.-c-t).

III. Közfogyasztásra szánt állatok életben való vizsgálatáról.

42. §.

Minden közfogyasztásra szánt ló (szamár, öszvér) szarvasmarha (bivaly, bika, ökör, tehén, tinó, üsző, borju), juh (bárány), kecske (gödölye) és sertés (malac) levágatása előtt egészségi állapota tekintetében megvizsgálendő.

Szarvasmarha és ló, kényszervágásoktól eltekintve, előzetes szemle alá veendő még akkor is, ha a hus és a többi részek csak magánfogyasztás céljaira fognak használni.

43. §.

Kényszervágás esete, mikor az előzetes vizsgálat bármely levágandó állatnál mellőzhető,

akkor forog fenn, ha a husvizsgáló megérkeztéig az állat előreláthatólag elhullana vagy közfogyasztásra alkalmatlanná válnék, illetőleg ha valamely baleset azonnali leölését szükségessé teszi.

Kényszervágással egyenlő elbírálás alá tartoznak azon esetek is, ha az állat elhullása nem betegség, hanem hirtelen, külső behatás folytán történt és ha az állat elvéreztetése és kizsigerezése annak elhullása után azonnal foganatba vétetett.

Ilyen esetek:

1. a koponya vagy nyakcsigolya törése;
2. kényszerhelyzetben való lelövés (az állatok elszökése vagy rossz indulata miatt);
3. villámütés;
4. valamely baleset folytán való külső vagy belső elvérzés;
5. fulladás (pl. burgonya, répa stb. lenyelése után).

44. §.

Magánfogyasztás alatt, mely célra a 42. §. értelmében juh, kecske és sertés vizsgálat nélkül is levágható, a magánháztartás körében való husfogyasztás, illetőleg azoknak a husfogyasztása értendő, akik egy-egy háztartáshoz való akár állandó, akár időleges tartozásuknál fogva külön fizetés nélkül kapják élelmezésüket, ide nem számítva a külső cselédeket és a háztartáshoz nem tartozó olyan alkalmazottakat, akik élelmezésükről saját háztartásuk körében maguk gondoskodnak.

Kaszárnyák, szállodák, nevelőintézetek, étkezőhelyiségek, fogházak, kórházak, gyógyintézetek, szegényházak és népkonyhák, valamint a mészárosok, husárusítók, vendéglősök és korcsmárosok háztartásai a fogyasztandó hus megvizsgálása szempontjából magánháztartásoknak nem tekintendők. Közintézetek, amennyiben engedélyük van arra, hogy állatokat saját telepükön vágathassanak, az általuk fogyasztott hus, illetőleg az e célra leölt állatok vizsgálatára saját husvizsgálót alkalmazhatnak, kiknek alkalmazását a községi előjárásnak bejelenteni tartoznak és aki eljárás közben a hivatalos husvizsgálók részére előírt szabályokhoz alkalmazkodni köteles.

45. §.

Aki lovat vagy szarvasmarhát vagy közfogyasztásra szánt más állatot akar levágni, köteles azt a husvizsgálónak előzetesen, legalább 6 (hat) órával a vágás előtt bejelenteni és egyúttal a levágandó állatra vonatkozó marhalevelet vagy arról szóló elismervényt neki átadni.

Nagyobb közbiztonságoknál, hol a vágásra rendes idő van kitűzve, a bejelentés határideje arányosan megrövidíthető, kényszervágás esetén pedig a bejelentés a vágás okának felmerülésekor történhetik.

A husvizsgáló köteles a vágásra kitűzött időben a vágóhídon, illetőleg a vágás helyén megjelenni.

A husvizsgáló a féltől, esetleg az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságtól átvett marhalevél alapján az állat azonosságát és egészségi állapotát megállapítja.

Marhalevéllel el nem látott, valamint az azonosság vagy a tulajdonjog szempontjából kifogás alá eső állatnak levágása megtiltandó. A husvizsgáló erről az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságának haladéktalanul jelentést tesz és ez utóbbi intézkedéséig az illető állatot biztos őrizet alá véteti.

46. §.

Levágásra kerülő állatok közvetlenül, amennyiben a levágás helyére nagyobb távolságból lábon hajtattak, levágatásuk előtt pihentetendők, még pedig lábon érkezettek télen legalább 4, nyáron 6 órán át; tengelyen érkezettek télen legalább 2, nyáron 3 órán át.

IV. A levágásról.

47. §.

Nagy állatok elvéreztetésük előtt célszerű módon elkábitandók.

Kivételnek ezen intézkedés alól a sürgős kényszervágások és a zsidó rítus szerint végzett vágások.

48. §.

Nagy állat levágásánál csak felnőtt, erőteljes, a levágásban kellően gyakorlott és jártas egyéneknek szabad közreműködniük.

Az állatok kinzása minden alkalommal s így a levágás előkészületei alkalmával, valamint azután is tilos.

Vágásra egyszerre több állatot előkészíteni (felfüggeszteni, megkötözni, ledönteni), mint amennyi egyszerre levágható, tilos.

49. §.

A zsidó rítus szerint végzett metszésekre a következő határozatok kötelezők:

a) nagy állatokat csak elég vastag és puha kötéllel szabad ledönteni;

b) a döntéskor az állat feje alkalmas módon erősen tartandó, hogy az a talajhoz ne ütődjék és a szarvak el ne törjenek;

c) az állat döntésekor a metsző már jelen tartozik lenni s a metszést azonnal, biztosan és gyorsan köteles végezni;

d) nemcsak a metszés alkalmával, hanem még a nyakmetszést követő izom-remegések után is egészen a halál bekövetkeztéig az állat feje erősen tartandó.

50. §.

Mindennemű állat levágása csak a közönség előtt elzárt helyen, rendszerint csak nappali órákban, természetes világosság mellett történhetik; ritualis tekintetből azonban a községi előjáróság kivételesen más időben is megengedheti a levágást, ha az eredményes husvizsgálat érdekében szükséges világitásról kellően gondoskodva van.

Levágott állatokat nem szabad addig felakasztani, míg a halál be nem következett. Lebőrözésüknél pedig úgy kell eljárni, hogy a bőr az u. n. vakvágás által értékesítként ne szenvedjen.

A levágásnál követendő eljárás további részleteit (idejét stb.) a község (város) szabályrendelettel határozza meg.

51. §.

A husvizsgálónak a rendes vágások ideje alatt mindig jelen kell lennie. Kényszervágások alkalmával igyekeznie kell, hogy a vágás után a helyszínén minél előbb megjelenjen.

Lovak — kényszervágások kivételével — mindig csak az állatorvos jelenlétében vágathatók le.

52. §.

A levágás megtiltandó ha:

a) az állaton lépfene, sercegő üszök, rosszulalatu vizenyő, heveny vérömléses szeptikémia,

veszettség, takonykór, bivalyvész, sertésorbánc (kivéve a sertésorbánc gyanújában vagy fertőzés gyanújában levő állatokat), keleti marhavész, tetanus vagy a sertésorbánc gyanújának kivételével ezen betegségek valamelyikének a gyanúja megállapított;

b) malacok két hetes, bárányok és gödölyék három hetes, borjak négy hetes kornál fiatalabban;

c) a vemhesség előrehaladott időszaka mutatkozik;

d) a megellett állatoknál az ellés után nyolc nap még le nem telt.

A c) és d) pontoktól el lehet tekinteni kényszerű kényszerű megállapítások alkalmával.

Ha pedig négy hétnél fiatalabb, de az egy hetes kort már elért borjak kerülnek kényszerű megállapítás alá, ily borjak a 81. §. 3. pontja értelmében csak hatóságai husszékben bocsáthatók közfogyasztásra.

53. §.

Az előbbi szakasz a) pontja alatt felsorolt esetekben végérvényesen csak állatorvos, a többi esetekben nem állatorvos-husvizsgáló is jogosult eljárni.

Amennyiben olyan betegségről van szó, mely az előbbi szakasz a) pontja alatt felsorolva nincs, illetőleg bejelentési kötelezettségnek van alávetve, a levágást állatorvos-husvizsgáló engedélyezni köteles, ha a bejelentési kötelezettségnek elég van téve és a fennálló törvényes rendelkezésekbe ez nem ütközik (zárlat). Ha pedig a bejelentési kötelezettség alá tartozó olyan betegségről van szó, melynek esetében az 54. §. alapján képesített-husvizsgáló is jogosult a levágást megengedni, e joggal szintén csak akkor élhet, ha a bejelentési kötelezettségnek elég van téve és a fennálló törvényes rendelkezésekbe ez nem ütközik (zárlat).

54. §.

Ha a husvizsgáló nem állatorvos, a levágást csak akkor engedheti meg, ha az állat betegségre utaló jelenségeket, egyáltalában nem, vagy csak olyan betegségek tüneteit mutatja, amelyek jelentéktelenek, és az állat közérzületét lényegesen nem zavarják. A csonttöréseknél és egyéb súlyos jellegű külső sérüléseknél, méhelőésésnél (ha az előesett hüvelyen, illetőleg méhen gyuladás, üszkösödés jelei nem mutatkoznak), szülési akadályoknál, továbbá zöld takarmány okozta felfúvódás vagy fulladás veszélye esetén is megengedheti a levágást, ha az ok behatása óta legfeljebb még csak 12 óra múlt el és a levágás haladéktalanul foganatosítottatik.

Minden egyéb esetben a nem állatorvos-husvizsgáló a levágást egyelőre megtiltja és a tulajdonost az állatorvos-husvizsgálóhoz utasítja, akivel az élőállaton eszközölt vizsgálat adatait közölni tartozik. Kötelessége tulajdonost az állatorvos-husvizsgálóhoz különösen akkor utasítani, ha az élő állat szemléje alkalmával a következő betegségek valamelyikét vagy ezek gyanúját állapítja meg:

a) szülés után beállott betegségek az állat közérzületének zavarásával;

b) véres és lázzal kapcsolatos hasmenés;

c) a közérzület zavarásával járó tőgygyuladások;

d) fiatal állatok köldökgyuladása, amennyiben az üretek duzzanata, vagy általános lázas megbetegedés csatlakozott hozzá;

e) sebekhez és fekélyekhez csatlakozó általános megbetegedések.

Ha az előző kikazdésben felsorolt esetekben attól kell tartani, hogy a levágásra szánt állat állapota az állatorvos-husvizsgáló megérkezéséig jelentékenyen rosszabodni fog, a husvizsgálónak az azonnal való levágáshoz meg kell adnia az engedélyt, egyúttal azonban gondoskodni tartozik arról, hogy az élő állatról nyert vizsgálati adatok a husszemle folyamán felülvizsgáltassanak.

Az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóság által meghívott állatorvos-husvizsgáló a lelet felvétele után — ha az 52. §. a) pont esetei nem forognak fenn — a megbetegedett állatnak leölését megengedi, de csakis akkor, ha az csakhamar a vizsgálat után történik meg és az az 53. §. utolsó kikezdésében foglalt rendelkezésekkel nem ellenkezik.

55. §.

Ha a tulajdonos az 54. §. második kikezdésében felsorolt esetekben az állat husának és szerveinek emberi tápszerűen való használatát nem kívánja, a további vizsgálat elmarad.

56. §.

A vizsgálat eredménye és az ennek alapján foganatosítandó intézkedések a vágóállatok tulajdonosaival közlendők.

57. §.

Mihelyt a husvizsgáló olyan ragadós betegséget állapít meg, mely bejelentési kötelezettség alá esik, vagy olyan jelenségeket észlel az állaton, melyek ilyen betegségre gyanút keltenek, erről az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságot haladéktalanul értesíteni tartozik.

Figyelmeztetnie kell egyúttal a husvizsgálónak a beteg vagy betegségre gyanús állatok tulajdonosát azon kötelességére, hogy az állatokat olyan helyektől távolítsa, ahol más állatokra nézve a fertőzés veszélyével járhat.

58. §.

Ha a husvizsgáló olyan állatokkal érintkezett, melyek valamely ragadós betegségben szenvedtek, kezeit és karjait, ragadós száj- és körömfájás esetében ruháját és lábbelijét is, a vésszes hely elhagyása előtt alaposan tisztogassa meg és ez esetben a ruha és a lábbeli váltása előtt más istállóba mennie tilos.

V. A levágott állatok husának és szerveinek vizsgálatáról.

Általános határosatok.

59. §.

Hus alatt a jelen szabályrendelet szempontjából emberi fogyasztás céljaira szolgáló melegvérű állatok testrészei és zsirja, valamint ezekből előállított huskészítmények (kolbászfélék) értendők, amennyiben emberi élelemre alkalmasak.

60. §.

A husvizsgáló minden lovat, szarvasmarhát, továbbá minden közfogyasztásra szánt juhot, kecskét és sertést, a levágás után különösen alaposan megvizsgálni tartozik és csak az esetben bocsáthatja szabadon fogyasztásra, ha ezen vizsgálat alkalmával nem talált oly betegséget, mely miatt a hus az ember egészségére ártalmas lehet.

61. §.

A husvizsgálat lehetőleg a levágással kapcsolatban eszközöltessék és azt, nagyforgalmu közvágóhidaktól eltekintve, lehetőleg ugyanaz a husvizsgáló végezze, aki az élő állatot megvizsgálta.

Ha azonban az 50. §. értelmében a levágás nem nappali világítás mellett történt és a levágott állatnak ugyanolyan világítás mellett vizsgálat alá vett husa egészségi szempontból aggályosnak látszik, a husvizsgálat azonnal félbenhagyandó és csak nappali világításnál folytatandó.

A szemle előtt a levágott állatnak szétदारabolása tilos; megengedhető azonban az állatnak akként való lebőrözése, hogy a bőr még egy helyen a testtel összefüggjön; szabad továbbá a has, a medence és a mellkas szerveit, sertéseknél, juhoknál és kecskéknél pedig a nyaki és mellkasi szervekkel természetes összefüggésben a nyelvet is kivenni. Megengedhető továbbá, hogy az állat a gerincoszlopnak megfelelőleg feleztessék; a fej és a lábak a szarvasmarhánál — a borjut kivéve — valamint a juhoknál, kecskéknél és lovaknál a törzstől elválaszthatók.

Ha egyidejűleg több ugyanazon fajú állatot vágnak, a kivett zsigereket akként kell az állatok közelében elhelyezni, hogy hovatarozások biztosan megállapítható legyen.

Tilos a husvizsgálat megtörténte előtt a leölt állat egyes részeit a vizsgálat helyéről elvinni, vagy további kezelés alá venni, illetőleg rituális vizsgálatnál a tüdőt nyállal beszennyezni, vagy tiszta fujtató helyett szájjal felfujni.

62. §.

Ha a husvizsgálat megtörténte előtt netalán egyes olyan testrészek, melyeknek vizsgálata a husnak elbirálása szempontjából fontos, eltávolítottak volna, a husszemlét csakis az állatorvos-husvizsgáló végezheti. Az ilyen húst csak akkor szabad a feltétlen vagy feltételes közfogyasztásra alkalmasnak nyilvánítani, ha a meglevő husrészek megsemmisítése, az élő állatról nyert vizsgálati adatokkal egyetemben, biztos ítéletet lehetővé tesz.

63. §.

Kényszervágások alkalmával a husvizsgálónak rendkívül nagy óvatossággal kell eljárnia. Ha akár közegészségügyi, akár állategészségügyi szempontból a legcsekélyebb aggodalom merülne fel a husnak a közfogyasztása tekintetében, a hus és a szervek lefoglalandók és arról az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságnak haladéktalanul jelentés teendő.

Kényszervágások eseteiben, ha azok:

1. nagyobb sebzések, égések,
2. csonttörések,
3. hirtelen felfuvódások,
4. nehéz ellések,
5. fuladás veszélye (pl. burgonya, répa stb. lenyelése után) miatt történtek, a nem állatorvos husvizsgáló maga is intézkedhetik, ha a levágás az előidéző ok behatásától legfeljebb 12 óra alatt történt meg.

Minden más betegség esetén, vagy ha a kényszervágás az azt szükségessé tevő ok behatása után több mint tizenkét órával történt, a hus közfogyasztásra csak az esetben bocsátható, ha állatorvos azt erre alkalmasnak véleményezte.

64. §.

A nem állatorvos husvizsgáló önmaga, állatorvos hozzájárulása nélkül intézkedhetik azokban

az esetekben, midőn az állat minden része egészséges, továbbá, ha a levágás után a következő elváltozásokat találta:

1. felületes zuzódások vagy sebzések, friss (12 óránál nem régiebb) csonttörések, sérülések okozta friss vérzések;

2. kövek, férgek a szervekben (pl. echinococcus hólyagok, mótelyek stb.), a borsókák és a trichinák kivételével;

3. genyedség és büzös izzadmányok nélküli összenövésnek olyan szervek közt, melyek természetes állapotukban egymástól el vannak különítve;

4. a körülirt helyre szorítókozó új képletek és sugárgomba-daganatok;

5. kizárólag egyes belső szervekre szorítókozó nem nagy kiterjedésű gümőkór, genyedség nélkül, ha e mellett az állat jól táplált és a kóros részek könnyen eltávolíthatók.

Az 1—5 pont alatt említett elváltozások alkalmával a megbetegedett belső szervek, ha a kóros elváltozások bennök nagy kiterjedésűek, egészben elvetendőek, ha azonban hólyagok, kövek vagy férgek csak kis számban vannak a szervekben jelen, akkor a kóros részletek a közvetlenül mellettük levő részekkel együtt gondosan és alaposan kivágandók és megsemmisítendőek, míg az illető szervek egészséges részei, valamint a többi egészséges szervek és a hus közfogyasztásra bocsáthatók. Gümőkóros szervek mindig egészben megsemmisítendőek.

Ha a husvizsgáló más elváltozásokat talál, mint az eddig felsoroltak, akkor a hus csak az esetben bocsátható közfogyasztásra, ha azt állatorvos alapos vizsgálat után erre alkalmasnak véleményezte.

65. §.

A husvizsgálat céljaira legalább két alkalmas kés álljon rendelkezésre, melyeket mindig tisztán köteles a husvizsgáló tartani. Kóroanyagokkal beszennyezett kések előzetes megtisztogatás és fertőtlenítés nélkül egészséges testrészek bevágására nem használhatók.

66. §.

Ha a husvizsgálatnál segédkezésre van szükség és a tulajdonos vagy annak helyettese a husvizsgáló ebbeli kérése dacára alkalmas segítségről nem gondoskodik, jogában áll a vizsgálónak a vizsgálatot mindaddig függőben hagyni, amíg kívánsága teljesítve nincsen.

Utasítás a vizsgálatához.

67. §.

A husvizsgáló a vizsgálat céljából a husba vagy a szervekbe eszközözendő bemetszéseket ne alkalmazza nagyobb számban és nagyobb terjedelemben, mint ahogy ezt a cél megkívánja és a 68—74. §-ok előírják.

Beteg részek bemetszésekor ügyelni kell arra, hogy a hus, a padló, a kezek stb. a betegség csíráival be ne szennyeztessenek.

Mihelyt a nem állatorvos husvizsgáló meggyőződik arról, hogy az eset elbirálására nem illetékes (L. a 18. §-t), a vizsgálatot félbenhagyja, illetőleg a húst lefoglalja és az esetről az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságot értesíti, mely állatorvos meghívása iránt haladéktalanul intézkedik, ennek megérkezéséig pedig a húst és szerveket őrizet alá véteti.

68. §.

Az állati test egyes részeinek megvizsgálása a 63., 64., illetőleg 69—74. §-okban foglalt alapelvek szerint és rendszerint az ott megjelölt sorrendben eszközözendő.

A főbb testrészek megszemlélendők, a tüdők, a máj, a lép, a méh, a tőgy és a nyelv még át is tapintandók. A vér a szín, festő és alvadó képesség, továbbá esetleges idegen alkotó részek szempontjából vizsgálendő meg. Azokban a testrészekben, amelyek megszemlélése és megtapintása a beteg állapot felismerésére nem elegendő, a mélyebb rétegek bemetszése és szétfejtése által az alább következő előírás szerint feltárandók és így vizsgálendő meg. A megvizsgálendő nyirokcsomók hosszukban átmetszendők. Ha olyan kóros elváltozásokról van szó, melyeknek felismerése behatóbb vizsgálatot igényel, az ilyen vizsgálatot az esethez mért módon kell eszközölni. Gyanus vagy beteg részek szükség esetén bemetszendők.

69. §.

A vizsgálat alkalmával különös figyelmet igényel:

1. a vér;
  2. a feji, a felső nyaki és toroktájéki nyirokcsomók; a nyelv, a száj és a torok nyálkahártyája;
  3. a tüdők, valamint a hörgők körüli és gátorközi nyirokcsomók (haránt bemetszés a tüdők alsó harmadába);
  4. a szivburok és a sziv (hosszanti metszés, mely mindkét gyomrot feltárja és ezek válaszfalát átmetszi);
  5. rekeszizom;
  6. a máj, valamint a májkapu nyirokcsomói;
  7. a gyomor és a bélcsatorna, a bélfodor, a bélfodri nyirokcsomók és a cseplesz;
  8. a lép;
  9. a vesék, ezek nyirokcsomói és a húgyhólyag;
  10. a méh a hüvellyel és a pérával (különösen oly állatoknál, melyek kevés levágatásuk előtt ellettek vagy a hüvelyükből kifolyást mutattak, szintugy akkor, ha a méh külső felülete kórosan elváltozott);
  11. a tőgy és ennek nyirokcsomói;
  12. az izmok, egyetemben a hozzájuk tartozó zsir- és kötőszövettel, csontokkal, ízületekkel, mell- és hashártyával.
- Gyanus esetekben megvizsgálendő a mellkas bejáratánál levő, a lapocka előtt fekvő, a csipőcsonti, ágyéki, a haskorci és a térdhajlásban elhelyezett, valamint a lágyéktáji, nemkülönben a hónalji és szegycsonti nyirokcsomók is.

70. §.

Szarvasmarhánál azonkívül a nyelv, a sziv, a külső és a belső rágóizmok, utóbbiak mély és az állsonttal párhuzamosan alkalmazott bemetszések segítségével, valamint a hus ipari feldarabolása alkalmával láthatóvá váló részek is, borsókára vizsgálendók. Ha fennáll a gyanu metylre, akkor a májnak a gyomor felé néző felülete merőleges irányban bemetszendő, a főepevezetékek pedig keresztirányban bevágandók és ugyanily irányu bemetszés készítendő a Spiegel-féle lebeny mellett is.

A vesék zsirtokjuktól kifejtendők. Teheneknél a méh hosszanti bemetszéssel felvágandó.

71. §.

Borjaknál a kődök és az ízületek is megtekintendők és gyanus esetben felmetszendők. A

borsókára vizsgálat hasonló módon történik, mint a szarvasmarhánál, de hat hétnél fiatalabb borjaknál elmaradhat. A fejnek és nyirokcsomóinak vizsgálata, amennyiben a borsókára való vizsgálat szükségesnek nem mutatkozik, valamint a vesék vizsgálata bármily koru borjaknál, végül szopós borjaknál a mellüri szervek kivétele és vizsgálata elmaradhat, ha megbetegedésre utaló gyanu nincs.

72. §.

Sertések, a szopós malacok és 20 kgr.-on aluli süldők kivételével a vizsgálat előtt a gerincoszlop és fej kettéhasítása által két félre osztandók, a háj pedig lefejtendő.

A láthatóvá váló husrészek, különösen a combok és has izmai, rekeszizom, a bordaközi izmok, továbbá a nyakizmok, a sziv, a nyelv és a gégefő borsókára megvizsgálendók. Ha más módon minden kétséget kizárólag megállapítható, hogy borsókák nincsenek, az érdekelt fél kívánságára a gerincoszlop és a fej kettéhasítása mellőzhető.

73. §.

Juhoknál és kecskéknél a máj mindenkor megvizsgálendő. és pedig a 70. §-ban leirt módon. A szivnek, valamint a fej és a tüdő nyirokcsomóinak bemetszése csak betegség gyanuja esetén szükséges.

Szopós bárányoknál és gödölyéknél a mellüri szervek kivétele és vizsgálata elmaradhat, ha csak megbetegedésre utaló valamely gyanu nem forog fenn.

74. §.

Lovaknál a légcső, a gégefő, az orrüreg és melléküregei, a fejnek a közép vonalban történt hosszanti átfürészése vagy átvágása és az orrsövény kivétele után mindig gondosan megvizsgálendók.

A hus élvezhetőségének elbirálására szolgáló alapelvek.

75. §.

Közfogyasztásra alkalmatlan az egész állati test (a hus a csontokkal, zsirral, zsigerekkel, a bőr, valamint a vér), ha az alább felsorolt bántalmak egyike állapíttatik meg:

1. lépfene;
2. sercegő üszök;
3. heveny vérömléses szeptikémia;
4. veszettség;
5. takonykór (bőrféreg);
6. keleti marhavész;
7. geny- és evvérőség, amely genyes vagy eves sebekhez, tőgygyulladásához, továbbá méh-, ízületi-, inhüvely-, csülök-, pata-, köldök-, tüdő-, mell- és hashártya- vagy bélgyulladásához csatlakozott;
8. gümőkór, ha az állat a betegség folytán tetemesen lesoványodott;
9. sertésorbánc;
10. sertésvész és sertéskolera, ha tetemes lesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei észlelhetők;
11. dermedés (tetanus);
12. bivalyvész;
13. sárgaság, ha az összes testrészek 24 óra lefolyása után is még feltűnően sárgák vagy sárgászöldek, vagy ha az állatok lesoványodottak;
14. a borsókakór, ha a hus vizenyős vagy elszínesedett és ha a szalonnában is oly nagyobb

számban található borsókák, hogy a szalonna e miatt vizenyős vagy kocsonyás kinézésű;

15. nagyfoku általános vízkórság;

16. daganatok, ha ezek az izomhusban, a csontokban vagy az izmok közti nyirokcsomókban számos helyen mutatkoznak;

17. erős ivari vagy vizeletszag, a husnak gyógyszerek, fertőtlenítő szerek stb. használata után való undorító szaga vagy ize, ha ez a főzési próba és a lehülés után is megmarad;

18. az állat erős lesoványodása betegség következtében;

19. előrehaladott rothadási és hasonló bomlási folyamatok;

20. tenyészbénaság, ha az állat a betegség folytán tetemesen lesoványodott.

Hasonlóan nem alkalmas közfogyasztásra az egész állati test, ha az állat elhullott, avagy elhullás közben leöletett, vagy halva született vagy meg sem született.

Az 1., 4., 5., 6., 9., 10. és 12. pontok alatt felsorolt esetekben az állatok bőre (az érvényben levő törvényes rendelkezések szerint) megsemmisítendő, a többi esetben azonban ipari feldolgozás céljaira alkalmas.

76. §.

Közfogyasztásra alkalmatlan az egész állati test (L. 75. §-t), a feltételesen alkalmas zsir kivételével (L. 78. §. A) és 79. §. I.), ha az alább felsorolt bántalmak egyike forog fenn:

1. gümőkór nagyfoku lesoványodás nélkül is, ha friss vérfertőzés tünetei mutatkoznak és ezek nem csupán a zsigerekre és a tőgyre szorítkoznak;

2. Az egészségre ártalmas hólyagférgek (szarvasmarháknál *Cysticercus inermis*, sertéseknél, juhoknál és kecskéknél *Cysticercus cellulosae*), ha a hus vizenyős vagy elszinesedett, vagy ha az élőködők élő vagy elhalt állapotban, tenyérnagyságu területeken és különösen a hólyagférgek kedvenc tartózkodási helyein készített metszésekkel aránylag nagy számban mutatkoznak.

A borsókáktól mentes zsigerek, ha egyéb bántalom nincs jelen, szabad forgalomba bocsáthatók.

3. Miescher-féle tömlők, ha az élőködők aránylag nagy számban található az izomzatban, vagy ha a hus ezek folytán vizenyős lett vagy feltűnően elszinesedett; a Miescher-féle tömlőktől mentes zsigerek, ha egyéb bántalom nincs jelen, szabad forgalomba bocsáthatók.

4. Sertéseknél trichinák, ha 24 közül nyolcnál több mikroszkopos készítményben állapítottak trichinák.

Mindezen esetekben a bőr ipari célokra szabadon felhasználható.

77. §.

Közfogyasztásra csakis az elváltozott husrészek alkalmatlanok, ha az alább felsorolt bántalmak egyike állapított meg:

1. Borsókakór szarvasmarháknál abban az esetben, ha csak egy borsóka találtatott, dacára annak, hogy a hus körülbelül 2½ kg. súlyu darabokra szétarabolgatott;

2. állati élőködők a zsigerekben (májmételek, galandférgek, hólyagférgek [*Echinococcus*, *Coenurus*], orsóférgek, Miescher-féle tömlők stb.), eltekintve a 76. §-ban említett esetektől; ha az élőködők száma vagy elosztódása azok alapos eltávolítását lehetetlenné teszi, a szervek egészben megsemmisítendő, egyébként pedig az élőködők kivágása után a szervek kiadhatók; olyan

szervek, melyekben az ember egészségére ártalmas borsókák fészkelnek, mindenkor megsemmisítendő;

3. daganatok, ha el vannak határolva;

4. ragadós tüdőlob, ha az állat nem soványodott le;

5. zsigerek gümőkórja, a 75. §. 8., a 76. §. 1. és a 78. §. B) 1. pontjában említett esetektől eltekintve. Valamely szerv akkor is gümőkórosnak tekintendő, ha csupán a hozzátartozó nyirokcsomóban vannak gümőkóros elváltozások. Kivételt képeznek ez alul: a mellő gátorközi nyirokcsomók gümőkórja esetén a sziv; a bélfodri nyirokcsomók gümőkórja esetén, ha csupán a vastagbelekhez tartozó nyirokcsomóban vannak gümőkóros elváltozások, a vékonybelek, ha pedig csupán a vékonybelekhez tartozó nyirokcsomókban vannak gümőkóros elváltozások, a vastagbelek;

6. sugárgomba-betegség és botryomykosis;

7. ragadós száj- és körömfájás szövődményes bántalmak nélkül.

Ilyenkor csak a megbetegedett és az értéktelen részek (lábvég, fényszáj, ajkak, nyelv stb.) semmisítendő meg;

8. egyéb, eddig fel nem sorolt gyuladással bántalmak, továbbá betokolt genny és eves góccok, ha az állat közérzése rövid idővel a leölés előtt nem volt zavarva s különösen ha vérmérgezés tünetei nem voltak észlelhetők;

9. sérülések (sebek, zuzódások, csonttörések, égési sebek stb.), ha lázas állapot nem társult hozzájuk;

10. sertésvész és sertéskolera, ha tetemes lesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei nem észlelhetők (L. 75. §. 10. p.-ot és 70. §. B) 2. p.-ot);

11. fejlődési rendellenességek, ha nem társult hozzájuk általános táplálkozási zavar vagy a hus minőségének elváltozása;

12. szervek vagy egyes izmok sorvadása;

13. véres vagy vizenyős beszűrődések, mész- vagy festék-lerakódások (fekete, barna, sárga festék) egyes szervekben és testrészekben;

14. felületes bomlás, penészképződés stb. egyes testrészekben;

15. a husnak gennyel, evvel vagy gyuladással termékekkel való szennyezettsége;

16. gyomortartalomnak, a forrázásra használt viznek vagy egyéb tisztátalanságnak jelenléte a tüdőknben vagy a vérben;

17. a husnak felfuvas folytán való elváltozása, valamint oly mérvű bemocskolása, hogy a beszennyezett részek alapos megtisztítása lehetetlen.

A here, anyaméh és hüvely minden esetben (tehát ha betegségtől mentesnek találtatott is) megsemmisítendő.

78. §.

Közfogyasztásra feltételesen alkalmasnak tekintendő:

A) a zsir a 76. §. eseteiben, továbbá,

B) az egész állati test a 77. §. értelmében netalán a fogyasztásra feltétlenül alkalmatlanoknak tekintendő részek kivételével, ha az alább felsorolt bántalmak egyike állapított meg:

1. gümőkór, mely több szervre terjed ki, ha nagyfoku lesoványodás nincs jelen és vagy

a) csakis a zsigerekre vagy a tőgyre kiterjedő friss vérfertőzésnek tünetei található; vagy

b) a gümőkórelváltozások nemcsak a zsigerekben és a tőgyben, hanem egyebütt is található; vagy

c) a zsigerekben kiterjedt genyes góccok találhatóak; vagy

d) a betegség egyébként az elváltozott szervekben nagy elterjedést nyert;

de a b), c) és d) esetekben friss vérfertőzés tünetei nem mutatkoznak.

2. sertésvész és sertéskolera, ha tetemes lesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei nem észlelhetők L. 75. §. 10. p.-ját);

3. az ember egészségére ártalmas borsókák:

- a) szarvasmarhánál, feltéve, hogy nem a 75. §. 14., 76., §. 2. és 77. §. 1. pontjának rendelkezése alkalmazandó;
- b) sertéseknél, juhoknál és kecskéknél feltéve, hogy nem a 75. §. 14. és 76. §. 2. pontjának rendelkezése alkalmazandó és ha csak egy borsóka találtatott is.

Borsókás állatok mája, lépje, veséi, gyomra és belei, valamint borsókás szarvasmarhák fagygyuja élvezetre alkalmasaknak tekintendők, ha tüzetes vizsgálatkor borsókamenteseknek találtatnak.

Az egyborsókás sertések szalonnája, hája minden esetben, a kis fokban borsókás sertések szalonnája és hája pedig, ha bennük csak kevés borsóka találtatott és ezek jelenléte miatt a szalonna vagy háj elváltozást nem mutat, a husvizsgáló állatorvos jelenlétében lebőrözendő, igen apró darabokra vágva kiolvasztandó. Az ily szalonnából vagy hájból nyert zsir szabad forgalomba bocsátandó.

4. trichinosis, ha 24 közül nyolcnál kevesebb mikroszkopos készítményben állapítatnak meg trichinák.

79. §.

A feltételesen alkalmasnak talált hus emberi élvezetre alkalmassá válik, ha az alább leírt kezelésnek (L. a 80. §-t) vettetik alá:

I. a zsir fogyasztás által (a 76. §. eseteiben);

II. a hus

a) főzés vagy párolás által: gümőkóránál a 78. §. B) 1. pontjában felsorolt esetekben;

b) főzés, párolás, vagy besózás által:

1. sertésvesznél, vagy sertéskoleránál a 78. §. B) 2. pontjában említett esetekben;

2. borsókás sertéseknél, juhoknál és kecskéknél a 78. §. B) 3. b) pontjában említett esetekben;

3. főzés, párolás, besózás vagy hűtés által: borsókás szarvasmarhánál a 78. §. B) 3. a) pontjában említett esetekben az ugyanott említett korlátozással.

A zsir a felsorolt esetek bármelyikében a főzés vagy besózás helyett kiolvasztásnak vethető alá.

80. §.

A husnak és zsirnak emberi élvezetre alkalmassá tételénél a következő szabályok irányadók:

1. A zsirt kiolvasztás céljából vagy nyitott üstben teljesen el kell folyósítani, vagy pedig gőzfejlesztő készülékben legalább 100 C. fokra hevíteni.

2. Állati élősködőket tartalmazó hus főzése vízben csak akkor tekintendő kielégítőnek, ha az a meleg hatása alatt a legfelsőbb rétegekben is szürke (marhahus) vagy a szürkésfehér (sertéshus) színűvé lett és ha a friss metszslapokról lefolyó nedv már nem vöröses színű. Növényi élősködőktől (fertőző csirák) ellepelt állatok husát legfeljebb 15 cm. vastag darabokban legalább 2 és fél órán át kell forró vízben tartani.

3. A hus párolása (gőzfejlesztő készülékekben) csak akkor tekintendő kielégítőnek, ha a hus a legfelsőbb rétegekben is kimutathatólag 10 per-

cen át 80 C-foknyi melegen volt kitéve, vagy ha a hus legfeljebb 15 cm. vastag darabokban, fél légköri tulnyomás mellett legalább két órán keresztül pároltatott s ha ennek folytán a legfelsőbb rétegekben is szürke (marhahus) vagy szürkésfehér (sertéshus) színűvé lett, a friss metszslapokról lefolyó nedv pedig már nem vöröses színű.

4. Besózás céljából a hus legfeljebb 2 és fél kilogramm súlyu darabokra feldarabolandó. Ezen darabokat konyhasóval vastagon be kell hinteni vagy pedig legalább 25% töménységű konyhasóoldatba helyezni. A besózás legalább három hétig tartson.

Ha a sóoldat fecskendővel fecskendeztetik be, elegendő az ily módon kezelt hust 14 napig hatósági felügyelet alatt eltartani.

A szarvasmarha husában a borsókákat hideg által is lehet előlni, mely célból a hust 21 napon át kell hűtő vagy fagyasztó helyiségben tartani, mely a husnak kifogástalan friss állapotban való eltartását lehetővé teszi.

A husnak további kezelése és megjelölése.

81. §.

Ha a hus nem esik a 75—78 §-ok határozmányai alapján kifogás alá, a husvizsgáló tartozik azt közfogyasztásra alkalmasnak nyilvánítani. Az ily hust is azonban csekélyebb tápláló és élvezeti értékűnek kell jelezni, ha az alább felsorolt bántalmak egyike állapított meg:

1. halra vagy halzsirra emlékeztető íz vagy szag, továbbá a husnak izét és szagát illető egyéb mérsékelt elváltozások, valamint hasonló eltérések a szín, az összetétel és az eltarthatóság tekintetében, nevezetesen: felületes bomlás, mérsékelt kellemetlen vizeletszag, ivari szag, gyógyszerek, vagy fertőtlenítő szerek után való szag stb., mérsékelt vizenyőség, mérsékelt sárga színeződés sárgaság folytán, mérsékelt terjedelmű vérömlés, Miescher-féle tömlők (L. azonban 76. §. 3. pontját és 77. §. 2. pontját) vagy mézlerakódások;

2. erős lesoványodás, ha nem betegség következtében állott be (L. 75. §. 18. pontját);

3. éretlenség vagy nem kielégítő fejlődöttség a borjúknál és bárányoknál;

4. tökéletlen elvérzés, különösen kényszerből levágott állatoknál, ha csak nem találtatnak oly elváltozások, amelyek a husnak a 75. és 76. §-okban foglalt határozmányok szerint való elbírálását követelik.

Az 1—4. pontok alatt jelzett husfélék csak hatósági husszékekben árusíthatók el.

82. §.

Kifogásolt hust a husvizsgáló egyelőre lefoglalni és ennek megtörténtéről a tulajdonost vagy annak helyettesét, valamint az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságot is, a kifogás okának jelzése mellett haladéktalanul értesíteni tartozik.

A hatóság a bejelentés alapján azonnal intézkedik az iránt, hogy a hus a 79., 80., illetőleg 88. §-okban előírt elbánásnak alávetessék és ellenőrzi azt is, hogy a 79. és 80. §-ok értelmében kezelt hus elárúsítása csak a hatósági husszékekben történhessék meg. Ezekről pedig a tulajdonost vagy annak helyettesét a hatóság haladéktalanul értesíti.

83. §.

A husvizsgáló tartozik a megvizsgált hust mielőbb lebélyegeztetni.

Ha azonban a kifogásolt hus tulajdonosa, vagy ennek helyettese azonnal kijelenti, hogy a husvizsgáló döntésébe nem nyugszik bele, akkor a hus egyelőre csak olyan ismertetőjellel látandó el, mely róla ismét könnyű szerrel eltávolítható.

Az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságok megengedhetik, hogy közbiztonság érdekében az utóbbi ismertetőjel alkalmazása egyes szerveken vagy husrészekben mellőztessék, ha azok rögtön hivatalos zár alá helyeztetnek.

Olyan hust, mely ideiglenes ismertetőjellel van ellátva, azonnal le kell bélyegezni, mielőtt a vizsgálat eredménye végérvényesen megállapított.

A 84. és 87. §-ok szerint a huson alkalmazott bélyegzés helyesbitendő, ha az első husvizsgáló döntése felülvizsgálat folytán módosított.

84. §.

A hus lebélyegzését az egészségre nem ártalmas, tartós kék festékkel kell eszközölni akkor, ha állatorvos a husvizsgáló, ellenkező esetben a hus lebélyegzésénél ugyancsak ártalmatlan fekete festék alkalmazandó.

Minden bélyegző a község nevét s ezen kívül a vizsgálat napját is tartalmazza.

Közfogyasztásra feltétlenül alkalmas hus, kivéve az egypatások, a növendékmarhák, bivalyok, a kecskék és a himlőnyirok termelésére felhasznált borjak husát, kör alakú bélyegzővel, melynek átmérője legalább 3,5 cm. hosszú, bélyegzendő le.

Közfogyasztásra alkalmas, de csekélyebb értékű hus, hasonló alakú, de kívülről egyoldalú négyszög által bekerített bélyeggel jelölendő meg.

A növendékmarhák, kecskék és ojtott borjak husának megjelölésére két vonallal három mezőre felosztott kör alakú bélyegző szolgál, melynek átmérője 4 cm. hosszú s két szélső mezője vonalakkal beárnyalva van.

A közfogyasztásra feltételeesen alkalmas hust négyzet alakú (4 cm. oldalhosszal), a bivalyok husát hatszög alakú (legalább 2,5 cm. oldalhosszal), lovak husát hosszukás négyszög alakú (5, illetve 2 cm. oldalhosszal) bélyegzőkkel kell megjelölni.

Növendék bivalyok husának bélyegzésére a bivalyhust jelző bélyeg mellé a növendék-marha husának megjelölésére előírt bélyeg is alkalmazandó.

Minden bélyegen a felírások valamint a szék tisztán láthatók legyenek.

85. §.

A fogyasztásra nem alkalmas hust lebélyegezni tilos, ugyancsak nem szabad az egyes bélyegzőket felcserélni és pl. hatósági husszékbe való hust körbélyeggel ellátni, vagy megfordítva.

86. §.

Áruba bocsátott nem bélyegzett vagy hamisított bélyeggel ellátott hus elkobzandó.

87. §.

A bélyegek mindkét testfelelen legalább is az alább felsorolt testrészekre alkalmazandók:

I. Szarvasmarhák (növendékmarhák, bivalyok, ojtott borjúk), lovakon, szamarakon és öszvéreken:

1. az utolsó bordától számított 3-ik bordaköznek megfelelőleg, közvetlenül a gerincoszlop mellett a mellhártyára (a rostélyos tájéka);
2. a comb belső oldalára (felső);
3. a fartó hegyére;
4. az ágyéktájéka (hátszin);

5. a lapockaporera (tarajvég);
6. a lapocka közepére;
7. a szegy elülső részére (szegyfő);
8. a szegy hátsó részére (vékony szegy);
9. a nyelvre, a tüdőre, a májra, a lépre és a vesékre.

II. Borjúkon:

a hasfal alsó részén a hashártyára.

III. Sertéseken:

1. az utolsó bordától számított 3-ik bordaköznek megfelelőleg közvetlenül a gerincoszlop mellett a mellhártyára (hosszu karaj);
2. a comb külső oldalára;
3. az ágyéktáj hátulsó végére (rövid karaj);
4. a 4. bordaközbe a szegycsont közelében;
5. az alkar külső oldalára;
6. a fejre, a felső állcsontnak megfelelőleg;
7. a nyelvre és tüdőkre.

IV. Juhokon és kecskéken:

1. a hasfal alsó részén, kívül a bőr alatti kötőszövetre;
2. a comb belső felületére;
3. a lapoczkára;
4. a tüdőkre és a májra.

V. Bárányokon és gödölyéken:

a hasfal alsó részén, a hashártyára.

A kifogásolt husnak megsemmisítése

88. §.

A husnak biztos módon való megsemmisítése vagy magasabb hőfok által (főzés vagy párolás által, a lágy részek széthullásáig, száraz lepárlás vagy elégetés által), vagy pedig kémiai úton történhetik.

Az eközben nyert termények technikai célokra felhasználhatók.

Ahol az említett eljárás nem vehető igénybe, a megsemmisítés a községi dögtéren való eláztatás útján történik.

Eláztatás előtt a hust mélyen be kell vagdalni és mésszel behinteni vagy nyers kőszénkátrányolajokkal (karbolsav, krezol) leönteni. A gödrök olyan mélyek legyenek, hogy a hus felületét legalább egy méter magas földréteg borítsa.

VI. A vágólajstromról és a marhalevelekről.

89. §.

A husvizsgáló a levágott állatokról a B) minta szerint vágólajstromot vezet, melynek rovatait pontosan és a vágás után azonnal kitölteni tartozik.

A husvizsgálat eredményéről adatokat bevezetni a vágólajstromba másnak, mint a rendes husvizsgálónak vagy helyettesének, nem szabad.

Ha a 18. §. értelmében illetékesség hiányában nem a rendes husvizsgáló vagy helyettese teljesített vizsgálatot és ha a 21. §. alapján fogantatott felülvizsgálatról, illetve a 13. §. alapján külföldre szánt hus vizsgálatáról van szó, abban az esetben a vizsgálatot vagy felülvizsgálatot végzett állatorvosnak kötelessége ezen vizsgálat vagy felülvizsgálat adatait fenti célból a vágólajstrom vezetőjének átszolgáltatni.

A közbiztonság érdekében minden állatfajról külön vágólajstrom vezetendő.

A vágólajstrom folyó száma minden évben 1-nél kezdődik. Egy folyó szám alatt csak egy állat jegyezhető be, egy marhalevélre jegyzett borjúk, malacok, bárányok és gödölyék egy rovatba is bejegyezhetők.

Nagyforgalmu vágóhidakon meg van engedve, hogy a feltétlen közfogyasztásból kizárt állatokról, valamint az elkobzott szervekről ve-

zetendő nyilvántartás adatai nem a vágólajstromba, hanem külön naplókba jegyeztessenek.

90. §.

Ha a marhalevélre jegyzett állatok nem mindnyája vágatott le, akkor a husvizsgáló a levágott állatok számát a marhalevél hátlapján leírja és a leírást tartalmazó záradékot a vágólajstrom vonatkozó számával játja el; például:

21—22. sz.

2 darab ökör levágatott.

Kelt Monoron, 1895 május 20.

Bencze János,
husvizsgáló.

A marhalevél ennek megtörténte után a tulajdonosnak, ha pedig az az 1888. évi VII. t.-cikk 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságtól vétetett át, akkor ennek adandó vissza; utóbbi esetben a tulajdonos a 40.000—1888. sz. m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 39. §-a alapján kiszolgáltatott elismervényt kapja vissza. A marhalevél visszaadása a „Jegyzet“ rovatban megemlítendő.

91. §.

Ha a marhalevélre jegyzett állatok mind levágattak, a 40.000—1888. sz. m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 39. §-a alapján kiszolgáltatott elismervény az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságnak adandó át, a marhalevél pedig vastag keresztvonással érvénytelenítendő és a vágólajstrom folyó számával ellátva, sorba rakva megőrzendő.

92. §.

A husvizsgáló a vágólajstromot havonként összegezi, minden év végén pedig lezárja, a levágott állatok számát fajok, ivaruk szerint összegezi, kitünteti a közfogyasztásra nem bocsátott állatok számát és az elvonás okát stb. a mellékelt C) és D) minták szerint. Ezeket a vágólajstromokkal és a marhalevelekkel együtt évi jelentés kíséretében legkésőbb minden év január 5-éig átadja az 1888. VII. t.-c. 126. §-ában jelzett helyi állategészségügyi hatóságnak. Ugy a husvizsgáló, mint a község tartozik megengedni, hogy a pénzügyi közegek a vágólajstromokból jövedéki ellenőrzés céljaira kivonatokat készíthessenek.

E hatóság a marhaleveleket, a kimutatásokat és a vágólajstromokat 5 éven át megőrzi.

A husvizsgáló köteles a C) és D) minta szerint készített kimutatás egy-egy példányát ugyancsak minden év január 5-éig közvetlenül a járási, illetőleg városi m. kir. állatorvoshoz betérjeszteni.

VII. A mészárszékekről és a hus árusításáról.

93. §.

Üzletek, vásárcsarnokok és fogyasztási piacok, ahol hus árusítanak, a husvizsgáló állandó felügyelete alá tartoznak. A mészárszékek és hentesüzletek falai és talaja vízhatlan és könnyen mosható anyagból legyenek készítve. A meg nem felelő mészárszékek és hentesüzletek az 1888. évi VII. t.-c. 125. §-ában jelzett I. foku állategészségügyi hatóság által kitűzendő záros határidő alatt átalakítandók.

Emberi élelemre csak olyan állat husa, vére, zsirja, zsigere árusítható, mely ezen szabályrendelet követelményei szerint vágatott le s vizsgálatot meg és még nem romlott.

A hus felfujni nem, tüdőt pedig csak tiszta fujtatóval szabad. (L. 61. §. 5. p.-ját).

A hus mindig tiszta, hűvös és száraz helyen kell tartani; azt a mészárszék elé az utcára kikapasztani, vagy másként pornak, piszoknak kitenni nem szabad. A hus kivágásához szükséges asztalok, tőkék, kések, mérlegek, bárdok, nemkülönben a letakaráshoz használt terítők és az alkalmazottak köténei mindig tiszták legyenek.

A hus árusítója köteles azonnal jelentést tenni a husvizsgálónak, ha a hus feldarabolása közben abban bárminő rendellenességet talál.

94. §.

Minden mészárszékben és hentesüzletben a hus ára egyes fajok és lehetőleg testrészek szerint is külön e célra szolgáló táblán, szembeötölő helyen jelzendő.

95. §.

Azokban a községekben és városokban, ahol nem a község, vagy a város maga kizárólagos joggal méri ki a lóhust, lóhust csak az 1888. évi VII. t.-c. 125. §-ában jelzett I. foku állategészségügyi hatóság által adott s ugyanez által visszavonható engedély alapján szabad kimérni. Ily hus mindenkor csak külön e célra szolgáló mészárszékekben szabad tartani vagy árusítani. Más állatnak husát ilyen mészárszékben árusítani nem szabad.

Lóhust árusító másnemű hus nem árusíthat és lóhust árusító helyiségét „Lóhus“ felirattal feltűnően megjelölni köteles.

Vendéglősök, korcsmárosok és kifőzők csak az imént említett I. foku hatóságnak bármikor visszavonható engedélyével használhatnak fel üzletükben lóhust, mely körülményt az eláruló helyiségben jól feltűnő és mindenkitől érthető módon jelezni tartoznak.

Három kilogrammnál többet feleknek egy napon adni nem szabad, kivéve a népkonyhákat s hasonló emberbaráti intézeteket, szegényházakat és fogházakat, melyek szükségletüket nagyobb mennyiségben is beszerezhetik.

96. §.

A mészáros csak olyan hus adhat el, aminőt a vevő kér (tilos pl. juhhus helyett kecskehust, vesepecsenye helyett rostélyost adni stb.).

97. §.

Borjuhusként rendszerint a 4 hét és 2 hónap közötti állat husa mérhető ki.

A két hónapos kort túlhaladott, de hat hónapnál még nem idősebb marha husa is borjuhusként mérhető ki, ha az állat kizárólag tejjel tápláltatott.

98. §.

Növendékmárhának tekinthető az állat két hónapos korától, illetőleg elválasztásától mindaddig, míg teljes fejlettségét el nem éri, vagyis nyugoti fajta szarvasmarha két éves, magyar fajta három éves koráig; az ilyen koru marha husa csak mint novendékmárhahus árusítható a mészárszékben, ahol ezzel együtt még csak bivalyhus mérhető ki.

Az ilyen mészárszékek kívül „Növendékmárhahus“, illetőleg „Bivalyhus“ felirattal látandók el és ott másféle hus árusítani nem szabad.

Ahol novendékmárhahus-kimérés nincs, ilyen esetben a hus csak hatósági husszékéből árusít-

ható, habár az teljesen kifogástalannak is minősíthető.

99. §.

Velő, valamint a kisebb állatok veséje csak külön e célra szolgáló tányéron árusítható.

100. §.

Hussal házalni tilos.

VIII. A hatósági husszékéről.

101. §.

Olyan városokban és községekben, ahol nagyobb számú állatok vágatnak le közfogyasztásra, gondoskodni kell arról, hogy az emberi egészséget nem veszélyeztető, de csekélyebb értékű hus, az úgynevezett „nem mészárszékbe való“ hus elárúsítása céljából, lehetőleg a közvágóhidon, esetleg munkástelepen, vagy más alkalmas helyen „hatósági husszék“ állíttassék fel.

Kis fogyasztó helyeken a rendes mészárszék is minősíthető időlegesen hatósági husszéknek, de ilyenkor benne az odautalt huson kívül más húst árusítani nem szabad.

102. §.

Hatósági husszékben, kívülről szembeötlő módon „Hatósági husszék“ felirással látandó el, olyan hus árusítandó, melyet a huzivizsgáló a 81., 82. és 98. §-ok értelmében odautasított.

103. §.

Hatósági husszék közintézmény s mint a huzivizsgáló állandó felügyelete alatt áll, az elárúsítást pedig a hatósági husszéknek az 1888. évi VII. t.-cz. 126. §-ában jegyzett helyi állategészségügyi hatóság által megbízott kezelője eszközli az ezen hatóság által megállapított áron és időben.

104. §.

Mindenkinek jogában áll szabályszerű lavágott állatának testrészeit a hatósági husszékben elárúsíttatni. Húst iparszerűen árusítani hatósági husszékben nem szabad.

A hatósági husszék használatáért fizetendő díjakat a község állapítja meg; a díj az alárúsított hus értékének 5%-ánál nagyobb nem lehet.

105. §.

Hatósági husszékben, a lóhúst kivéve, közfogyasztásra szánt mindennemű állat húsát kimérhető. Három kilogrammnál többet egy-egy félnek egy napon eladni nem szabad, kivéve népkonyhákat és hasonló emberbaráti jellegű intézeteket, szegényházakat és fogházakat, melyek szükségletüket nagyobb mennyiségben is hatósági husszék-ből szerezhetik be.

106. §.

Husárúsítók, hentesek, kolbászkészítők, vendéglősök, korcsmárosok és általában olyanok, kik a hus árusítását vagy feldolgozását iparszerűen űzik, húst vagy zsigeret hatósági husszék-ből nem vehetnek; ilyenek nekik eladni nem szabad.

107. §.

A hus ára, az ok, a miért a szabadszékbe utaltatott, a hus tulajdonosának neve, a leölt állat neme és faja mindenki által észrevehető helyen, érthetően leírva, a helyiségben kifüggesztendő.

108. §.

Ha a hus vagy zsír, mely szabadszékbe utaltatott, nem olyan egyén tulajdona, aki a hussal iparszerűen foglalkozik, mint mészáros, hentes, huskereskedő, kolbászkészítő, vendéglős korcsmáros, kifőző stb., hanem magánemberé, akkor a hus, illetőleg zsír kiadható a tulajdonosnak olyan nyilatkozat ellenében, hogy azt csak saját és cselédjei háztartása számára fogja felhasználni.

IX. A husneműek és hustereműek elkészítéséről és elárúsításáról.

109. §.

Hus, vér, zsiger és zsír élelmicikké (füstölt húsfélékké, kolbásszá, kolbászneművé és egyéb hustereműkké) közfogyasztásra csak olyan helyiségben dolgozhatók fel, melyet ilyen használatra az 1888. VII. t.-c. 125. §-ban jelzett I. foku állategészségügyi hatóságnak bejelentettek s mely ellen ezen hatóság a helyszínén megejtett vizsgálat után kifogást nem tett.

Az ilyen helyiségeknek, valamint a használt eszközöknek mindig kifogástalanul tisztának kell lenniök.

Lóhusból kolbászneműek vagy egyéb hustereműek csak az 1888. évi VII. t.-c. 125. §-ában jelzett I. foku állategészségügyi hatóság által engedélyezett külön üzlethelyiségekben állíthatók elő. Ily helyeken más állatokból hustereműek nem készíthetők.

110. §.

Az előbbi §-ban hustereműek elkészítéséhez csak olyan hus, vér zsiger vagy zsír stb. használható fel, mely még nem romlott és olyan állattól ered, amely ezen szabályrendelet követelményei szerint vágott le.

Herék, hüvely, méh és egyéb hulladékok hús gyanánt nem árusíthatók, sem pedig közfogyasztásra szánt élelmicikkek, husneműek, hustereműek készítéséhez fel nem használhatók.

Az élelmicikkek, husneműek hustereműek elkészítéséhez szükséges anyagok, mint víz, só, békák stb. tiszták és jóminőségűek legyenek.

A hustereműek elkészítéséhez tilos olyan anyagokat felhasználni vagy olyan eljárásokat alkalmazni, melyek az árut az ember egészségére ártalmassá tehetik.

111. §.

Üzlethelyiségekben, raktárakban, vendéglőkben, korcsmában stb. csak olyan husneműek és hustereműek árusíthatók, melyek ezen szabályrendelet követelményei szerint készültek és közfogyasztásra bocsáttattak.

Lóhusból előállított hustereműek árusítására és felhasználására nézve a 95. §. rendelkezései irányadók azon különbséggel, hogy ily hustereműekből feleknél — vendéglősök, korcsmárosok, kifőzők, népkonyhák és hasonló emberbaráti jellegű intézetek, szegényházak és fogházak kivételével — egy kilogrammnál többet adni tilos.

Ezenkívül, mielőtt ily lóhusból készített hustereműek forgalomba hozatnának, „Lóhús“ feliratu bélyegzővel lebélyegzendők. Tíz centiméternél nem nagyobb kolbászféléket elegendő egy bélyegzés, a hoszu kolbászféléket minden tíz-tíz centiméter távolságban kell lebélyegezni. Kolbászkákat (virslit) lebélyegezni nem szükséges, de azokat csak egy-egy darabban szabad árusítani.

X. Szárnyasokról, halakról és vadakról.

112. §.

Szárnyasok, halak és vadak árusítása a husvizsgáló felügyelete alá tartozik.

Minden romlott vagy egyébként a közegészségre ártalmas szárnyas, hal vagy vad lefoglalandó és megsemmisítendő.

XI. A hus szállításáról belföldön.

113. §.

Közfogyasztásra szánt hus, husuemü vagy hustermekek szállítása egyik községből (városból) a másikba az 1888. évi VII. t. c. 126. §-ában jelzett és a származási, továbbá a rendeltetési helyre illetékes helyi állategészségügyi hatóságnak, valamint husvizsgálónak ellenőrzése és felügyelete alá tartozik.

114. §.

Szarvasmarha, juh, kecske és sertés közfogyasztásra szánt husa a vasuton, hajón vagy tengelyen idegen község (városba) csak úgy szállítható, ha az darabonként le van bélyegezve és e küldemény azonfelül a mellékelt E) minta szerint bélyegmentes „igazolvány”-nyal van ellátva, amely arról tanuskodik, hogy a hus olyan állattól ered, mely élő állapotban és levágása után szabályszerűen megvizsgáltatott és emberi élelemre alkalmasnak találtatott.

Az igazolvány, melynek minden egyes rovata pontosan és érthetően töltendő ki, 48 óráig érvényes. Abban az esetben, ha a husküldemény az igazolvány érvényességi tartamán belül szállításra feladatik, az érvényességi tartam a szállítás befejeztéig meghosszabbítottnak tekintendő. A szállítás megtörténte után a rendeltetési hely illetékes közege az igazolványt keresztvonással érvényteleníteni tartozik.

Más községbe (városba) szállítandó, közfogyasztásra szánt szarvasmarha lefeljebb öt darabra vágható, melyeket az állatnak két hátulja (két hátsó negyede), két eleje (két melső negyede) és szegye alkotják; kisebb állatok ugyanazon célból hosszirányban csak két egyenlő darabra vágatók.

Ily álatok husát kisebb darabokban elszállítani tilos. További korlátozás szabályrendeletileg állapítható meg.

115. §.

Minden községnek (városnak) jogában áll az ilyen „igazolvány”-nyal ellátott, lebélyegzett és behozott hust újabb vizsgálatnak alávetni. Az ilyen hus után a község (város) szabályrendeletileg megállapítandó szemle-, esetleg vágatási díjakat szedhet. A szabályrendelet megalkotása előtt az illetékes járási (városi) mezőgazdasági bizottság és az ipar- és kereskedelmi kamara meghallgatandó.

116. §.

Hust idegen községbe (városba) szállítani csak tiszta szállító eszközökön és letakarva szabad; lópokrócot vagy piszkos takarót e célra használni, a husra ráülni vagy a kocsin a huson kívül egyebet szállítani tilos.

117. §.

Ragadós állati betegséggel járványosan fertőzött vidékről való hus szállítása esetén az igazolványon ezt a körülményt fel kell tüntetni.

118. §.

Lóhust és lóhusból készült hustermekeket közfogyasztás céljából egyik községből (városból) a másikba szállítani nem szabad.

Ezen rendszabály alól kivételnek a következő feltételek mellett van helye, ha:

1. az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában jelzett és a származási helyre illetékes helyi állategészségügyi hatóság a rendeltetési hely illetékes helyi állategészségügyi hatóságának hozzájárulásával engedélyt ad;

2. a hus vagy hustermekek (lebélyegezve) nem ismételdás, hanem fogyasztás céljából szállítatnak;

3. visszaélések megakadályozhatók;

4. köz- és állategészségrendészeti érdekek sérelme kizárható;

5. a 113–117. §-okban foglalt rendelkezések szem előtt tartatnak, úgy azonban, hogy ló is egy ötödrésznél kisebb eldarabolás mellett nem szállítható.

XII. Büntető határozatok.

119. §.

Aki az ezen miniszteri rendeletben foglalt rendőri tilalmakat, vagy rendelkezéseket megszegi, ha a cselekmény büntettet, vagy vétséget nem képez, kihágást követ el és amennyiben nem az 1879. XL. t.-c., illetőleg az 1888. VII. t.-c. alapján büntetendő, ezen miniszteri rendelet alapján 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A rendőri büntető biráskodást addig, míg az 1901. XX. t.-c. 22. §-a alapján kiadandó eljárási szabály életbe nem lép, az 1880. évi 38,547. számú belügyminiszteri rendelettel szabályozott eljárás szerint és pedig az ezen miniszteri rendelet alapján büntetendő kihágások felett az idézett rendelet 8. §-ában felsorolt hatóságok, az idézett törvények alapján büntetendő kihágások felett pedig az 1888. VII. t.-c. 158. §-ában megjelölt hatóságok gyakorolják.

A büntetés pénzre az 1901. XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandók.

Azok, akik az ezen miniszteri rendeletben előírt hivatali köteleességeiket nem teljesítik, vagy hanyagul teljesítik — amennyiben fegyelmi hatóság alatt nem állanak — enyhébb esetben dorgálással, súlyosabb esetben 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal, vagy elbocsájtással büntetendők; azok ellen pedig, akik fegyelmi hatóság alatt állanak, a fegyelmi szabályok alkalmazandók.

A fegyelmi szabályok, illetőleg a dorgálás, rendbírás, vagy elbocsátás alkalmazása a büntetőjogi felelősséget nem érinti.

A pénzbírság az illető község szegényalapját illeti.

XIII. Záró határozatok.

120. §.

Mindazon miniszteri és szabályrendeleti rendelkezések, melyek az ezen miniszteri rendeletben foglalt szabályokkal megegyeznek vagy ellenkeznek, ezen miniszteri rendelet életbelépésével hatályukat veszítik.

Budapesten, 1908 június 27.

Darányi s. k.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság a héten ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Kovács József polgármester, Magoss György dr. főügyész, Zádor Lajos, B. Nagy Sándor, Márk Endre, Szabó Kálmán, Komlóssy Arthur, Aczél Géza, Fejér Ferenc, dr., Tüdös János dr., Varga Károly és Szabó Elek aljegyzők.

Első tárgy volt Németh András és társa kérelme, melyben az Arany Bika szálló mosókonyhájának és mellék-helyiségeinek tatarozási költségeit kérte megtéríttetni. A tanács elutasította a kérelmet, a bizottság azonban azt javasolja, hogy a költségeket a közgyűlés térítse meg méltányossági szempontból.

A sámsóni vasut azt kérte a várostól, engedne meg egy új vágány építést a Nagyerdőn a teherforgalom lebonyolítására. Aczél Géza és Szabó Kálmán pártolják a kérelmet, ellenben Fejér Ferenc dr. és Juhász Ignác ellenzik. Szavazattal aképpen döntött a bizottság, hogy adassék meg az engedély a második vágány építésére bizonyos kisebb kikötések mellett.

Több kereskedő kövezetvám-visszatérítést kért. A bizottság kimondta, hogy a barna szénre nézve a kövezetvámot 1906 októbertől, a többi árucikkek után 1908 januártól téríti vissza.

Másnap ismét ülésezett a bizottság. Jelen voltak Vecsey Imre elnöklésével: Kovács József polgármester, Magoss György dr. főügyész, Aczél Géza főmérnök, Simonffy Imre, Juhász Ignác, Tüdös János dr., Csanak József, B. Nagy Sándor, Kőrösi Kálmán dr. és Varga Károly.

Mártonfalva izraelita hitközsége 12.000 darab téglát kért imaház építésre. A bizottság a kért anyagot bekerülési árban határozza megadni.

Kraszula Mátyásné hadház-uti házat megvételre ajánlja. A bizottság a 7600 korona eladási árat elfogadja, mielőtt azonban a közgyűlés elé vinné a dolgot, megbizsa a mérnöki hivatalt, hogy a helyszíni rajzot mutassa be.

A József kir. herceg-utcának és vidékének nagy szüksége volna óvóhelyre. Az utca 64. sz. házának tulajdonosával a város nem tudván megegyezni, a kisajátítási eljárás megindítására tesz a bizottság javaslatot a közgyűlésnek.

Két törvényhatóság és a Pécsert tartott polgármesteri értekezlet átiratokat intézett a városhoz lakástörvény, olcsó hitel, a városok és községek állami segélyezése és kis lakások építése érdekében. Ezen átiratokat a bizottság pártolja és javasolja a közgyűlésnek, hogy azok hasonló szellemű feliratokkal támogattassanak.

Kolozsvár a rendőrség államosítását kéri. A közgyűlés azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ezt a kérdést vegye le a napirendről.

Tiszafüred azt óhajtja, hogy a debreczen—füzesabonyi vasutat venné át kezelésbe az állam. A bizottság az átiratot pártolja.

A nagyerdei körut felépítésére felvett összeg nem elegendő. A mérnöki hivatal még kér 23.000 koronát. A bizottság szótöbbséggel azon javaslattal terjeszti az ügyet a bizottsági közgyűlés elé, hogy adja meg a kért összeget.

A debreczeni jótékony nőegylet ajánlatot tett a városnak, hogy a város gondozása alatt levő árvákat hajlandó árvaházába felvenni egy bizonyos átlagösszeg ellenében. A bizottság az ajánlatot elfogadja, úgy azonban, hogy egy-egy árva ellátásáért 120 koronát fizet a nőegyletnek. Az átadandó árvák számát 24-ben határozta meg.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Tanácsülési határozatok.

Jelen számunkban egy új rovatot nyitunk, melyben a városi Tanácsnak a nagy közönséget érdeklő határozatait szó szerint fogjuk hozni azért, hogy a városi ügyek iránt érdeklődők biztos értesülést szerezhessenek a városi Tanács határozatairól. A határozatok tanácsi számaikat is fogjuk közölni, valamint az előadó nevét is. Mivel azonban a Tanács ülésein igen sok ügy nyer elintézés, az aprólékos dolgokat mellőzzük és inkább csak azon törekszünk, hogy közönségünk a fontosabb dolgokról értesüljön idejekorán.

A héten tartott tanácsüléseken elvégzett ügyekről a következőkben számolunk be:

9613.
1908. sz.

M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 54,300 — 1908. III. 1. sz. rendelete, mely szerint a husvizsgálat tárgyában alkotott rendelet 1908. évi augusztus hó 1-én lép életbe.

Határozat.

A városi Tanács a rendeletet tudomásul véve, a husvizsgálat tárgyában alkotott rendelet egy példányát azon felhívással adja ki a rendőrfőkapitánynak, hogy azon rendeletnek folyó évi augusztus hó 1-én városunkban életbeléptetéséről, a rendeletben foglaltak szigorú végrehajtásáról és annak ellenőrzéséről felelősség terhe alatt gondoskodjék.

Meglevő közvágóhidunk a rendeletben foglaltaknak megfelelő lévén, ugyszintén a kisebb állatoknak a közvágóhidon való vágatására nézve érvényben levő vágóhídi szabályrendeletünk intézkedvén, ez irányban ez idő szerint intézkedés szüksége fenn nem forog. — A hatósági huszáraknak lehetőleg a vágóhíd területén létesítéséről azonban a vágóhíd bővítése alkalmával intézkedés fog tétetni.

Az állatoknak élő állapotban, valamint vágás után való megvizsgálása ezután is a vágóhídi igazgató, ellenőr és állatorvos hatáskörében hagyatik, ugyszintén a mészárszékek, husfeldolgozó helyiségek, piaeok stb. vizsgálatára — további intézkedésig — a kerületi tisztiorvosok illetékesek.

Azonban már ezuttal megbizsa a Tanács a tisztifőorvost, hogy Leidl Emil törv. hat. főállatorvos, vágóhídi igazgató és esetleg a kerületi t. orvosok meghallgatása mellett a husvizsgálatnak jövőben mi módon eszközzésére nézve adjon javaslatot. Azon alkalommal javaslata arra is terjedjen ki, hogy lóvágóhíd létesítessék-e? Valamint a főmérnökkel egyetértőleg a hatósági huszáraknak hol és mily formában felállítására is adjon véleményét.

Utasítja a Tanács a vágóhídi igazgatót, hogy az érvényben levő vágóhídi szabályrendelet, utasítás és szolgálati szabályzatnak a rendeletnek megfelelő módosítása iránt a f. évi szeptember hó 30. napjáig tegyen javaslatot, a f. 1908. év

augusztus 1-től kezdve pedig a husvizsgálást, a vágólajstrom vezetését, a marhalevelek kezelését a rendelet értelmében eszközölje, — a vágólajstromok, kimutatások, igazolványoknak megfelelő mennyiségben való kinyomatásáról gondoskodik, az előirt bélyegzőket haladéktalanul készíttesse el és azoknak a rendeletben megírt módon alkalmazását fogantassza és a bélyegzők lenyomatát a kerületi orvosok és a rendőrséggel való közlés végett 10 példányban ide terjessze be.

Felhívja a Tanács a rendőrkapitányt, hogy a városunkban levő mészárszék és hentesüzleteket hatósági közegeivel és tisztiorvos közbejöttével haladéktalanul vizsgálta át és azoknak, melyek nem a rendelet 93. §-ában foglaltaknak megfelelően vannak építve, illetve berendezve: záros határidőn belül való átalakítására a tulajdonosokat kötelezze; ugy szintén intézkedjék, hogy a növendék marhahus és bivalyhus a rendeletben előirt módon árusíttassanak és hogy a husarak a rendelet 94. §-ának megfelelőleg jeleztessenek.

Elvárja a Tanács, hogy a közegészségügy előmozdítására szolgáló ezen rendelet a legnagyobb körültekintéssel és tapintatossággal fog ugy a rendőrhatalóság, mint a tisztiorvosok és állatorvosok által végrehajthatni és ellenőriztetni.

Végül elrendeli a Tanács, hogy a husvizsgálat tárgyában kiadott rendelet „A város” c. lapban és pedig egyszerre és egész terjedelmében sürgősen közzétessék és azon lappéldányokból 50 drb. további intézkedés végett a polgármesteri hivatalnál elhelyeztessék.

Az 5 példányban megküldött rendeletből 1 példány levéltárba tétetni, 1—1 példányban pedig a rendőrfőkapitányságnak, t. főorvosnak, vágóhídi igazgatónak és kinyomatás végett „A város” c. lap felelős szerkesztőjének kiadni rendeltetik.

Miről rendőrfőkapitány azzal, hogy jelentése 1908 szeptember 30-ig beváratik, t. főorvos, vágóhídi igazgató és Konez Ákos tb. tanácsnok urak, utóbbi, mint „A város” c. lap felelős szerkesztője, a miniszteri szabályzat 1—1 példányának kiadásával, továbbá főmérnök és Leidl Emil törv. hat. főállatorvos urak jkvi kivonaton értesítendők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1908. évi július hó 24-iki üléséből.

Kiadta:

Varga Károly,
jegyző.

— **A város ösztöndíjai.** Debreczen sz. kir. város a héten tartott tanácsülésében 600 koronás művészeti műösztöndíjait Tóth Zoltán szobrász és Leidenfrost Sándor festőnövendéknek adományozta.

— **A siketnéma iskolában** az őszszel megnyílik a 6-ik osztály. Az igazgatótanács a várostól tantermet kért. A városi tanács a héten tartott ülésében ezen célra a volt gazdasági intézet kis tantermét engedte át.

Hirek.

— **Szabadságon.** Végh Gyula rendőr főkapitány augusztus 1-én kezdi meg szabadságát. Távollétében Boldisár Kálmán dr., a bűnügyi osztály főnöke, tb. tanácsnok, helyettesíti.

— **Nem lesz több gyógyszertár.** A belügyminiszter most értesítette a város közönségét, hogy a XIII-ik gyógyszertár megnyitását feleslegesnek tartja, illetve azt nem engedélyezi. A miniszter döntése igazságos, mert elvégre is a gyógyszertár nem gomba, hogy mód felett szaporodjék.

Hirdetések.

2401/1908. eln.

Pályázat.

Debreczen szabad kir. város törvényhatóságánál az 1908. év második felében előreláthatólag két gyaloghajdu, 2 lovasrendőri, 10 gyalogrendőri, 2 mezőrendőri és 4 erdőri állás fog megüresedni.

A gyaloghajdu állás 480 kor. évi fizetéssel, 80 kor. lakbérrel, a lovasrendőri állás 900 kor. évi fizetéssel, 80 kor. lakbérrel, a gyalogrendőri állás 600 kor. évi fizetéssel, 80 kor. lakbérrel, a mezőrendőri állás 600 kor. évi fizetéssel és 80 kor. lakbérrel és az erdőri állás 500 kor. évi fizetéssel van egybekötve.

Azonkívül ezen állások viselői téli és nyári egyenruhával is elláttatnak.

A mezőrendőrök kötelesek egy lovat saját költségükön beszerezni és tartani.

Az erdővédek szintén kötelesek egy lovat tartani, de fizetésükön felül még természetbeni lakást is élveznek és négy katasztrális hold földet is kapnak használatra.

Ezen állások az 1873. évi II. t. cz. 4. §-ának rendelkezéséhez képest felerészben igényjogosultsággal bíró kiszolgált altisztek részére vannak fentartva.

Felhívom és értesitem ennél fogva mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket a polgármesteri hivatalban és pedig a közszolgálatban állók felettes hatóságai útján, mások pedig személyesen vagy postai uton bármikor beadhatják.

Debreczen, 1908 július 16.

Vecsey Imre,

főjegyző, polgármester helyettes.

2292/1908. eln.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A debreczen—egri th.-ut 3.028—14,385 km. szakaszának kiépítése alkalmával 31,431.5 m² utszekrénykiemelés és uttest rendezés, valamint 622.5 m² burkolat létesítése

8913 kor. 06 f., — 1226 drb 10 tonnás vasuti kocsi leterhelése, 8189·18 m³ kőanyagának az uttesten elosztása, 628 63 m³ homoktermelése és az uton elosztása 10,704 kor. 04 f., — 320 drb tölgykerékvető beállítással 960 kor., — 3 drb beton műtárgy felépítése 1510 kor. 70 f., — 1 drb hid építése 5555 kor. 39 f. összeg előiránnyal kiviendő munkák biztosítása végett a folyó évi augusztus hó 7-én délelőtt 10 órakor Debreczen sz. kir. város polgármesterének hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás hirdetik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a fent említett hivatalhoz czimezve, legkésőbb a tárgyalás napjának d. e. 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint a távirati vagy utóajánlatok figyelembe nem vehetők.

Az ajánlatok öt pecséttel ellátott zárt borítékban adandók be, a czimzés felett világosan kiirandó az utvonallal és a munka neve, amelyre az ajánlat vonatkozik.

A benyújtott ajánlat vissza nem vonható. Az ajánlattevő a beadás napjától számított 8 hétig kötelezettségben marad.

Az ajánlatok a kiírási csoportok szerint teendők.

Ugy az ajánlat, mint ennek mellékletei, szabályszerűen bélyegezendők és ajánlattevő által sajátkezűleg aláírandók.

A bánatpénzeknek Debreczen sz. kir. város házipénztárába történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó. Készpénz vagy értékpapír bánatpénzül az ajánlathoz nem csatolható.

A csatolandó bánatpénz 445 kor. 65 f., — 535 kor. 20 f., — 48 kor., — 75 kor. 53 f., — 277 kor. 77 fillérben állapítatik meg.

Az el nem fogadott ajánlatok mellé csatolt bánatpénz csak akkor fog vissza adni, midőn az árlejtés eredménye felett döntés történik.

Az ajánlattevők kötelezettsége a benyújtások után veszi kezdetét, míg Debreczen sz. kir. város kötelezettsége csak az ajánlat elfogadása esetén áll be.

A munka szerződése, a tervezet, az általános és részletes határozatok, ajánlati minta a debreczeni kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt betekintethetők, illetve megszerezhetők.

Kelt Debreczen, 1908. év július hó 20-án.

Kovács József,
polgármester.

62,634/V.
1908.

Pályázat.

A m. kir. posta-távirda és távbeszélőnél betöltendő 80 gyakornok-jelölti állásra ezennel pályázat hirdetik. Ezen állásokra az 1883. évi I. törvénycikk 14-ik §-a értelmében azok az ifjak pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen elvégezték, 18 életévüket már betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép, egészséges, a posta-távirda- és távbeszélő-szolgálat minden ágának (éjjeli mozgópostai stb. szolgálat) elvégzésére testileg is alkalmas voltukat igazolni tartoznak. Továbbá azok, kik a középiskolát az 1907—1908-iki tanévet megelőzőleg végezték, tartoznak hiteles módon azt is igazolni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve mivel foglalatostkodtak. A pályázat alá

bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirda-igazgatóságok fogják betölteni és pedig a budapesti posta- és távirda-igazgatóság 16-ot, a többi kerületi igazgatóság pedig egyenként 8-at. A sajátkezűleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat a már közszolgálatban állók előljáró hatóságuk, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszolgabíró vagy polgármester útján folyó évi augusztus hó 15-ig ahhoz képest, hol a pályázók alkalmazást nyerni óhajtanak, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta- és távirda-igazgatósághoz nyujtsák be. A pályázók közül kiválasztottak az illető posta- és távirda-igazgatóság főhivására az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, aki azután fölvételük iránt végleg határoz. A fölfogadott posta- és távirda-gyakornokjelöltek fogadalmat tesznek, két (2) korona napidíjat kapnak és a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba: 1. Állásukat az illetékes posta- és távirda-igazgatóság által megállapítandó napon elfoglalni tartoznak. 2. Kötelesek a posta- és távirda-igazgatóság által kijelölendő hivatalnál, melynek fegyelmi hatósága alá tartoznak, a posta-, távirda- és távbeszélő-kezelést gyakorlatilag elsajátítani és ott rendes szolgálatot teljesíteni. 3. 1909. évi szeptember 1-én saját költségükön Budapestre, illetve Zágrábba fognak áthelyeztetni a posta- és távirdatisztképző tanfolyam hallgatására. 4. A posta- és távirdatisztképző tanfolyam tartama alatt, mint annak rendes hallgatói, a tanfolyami szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat és a megállapított beiratási díjat fizetni kötelesek. 5. Napidijaik élvezetében a tanfolyam 10 óra terjedő tartama alatt is megmaradnak, de ennek fejében, a tanfolyam székhelyén levő posta- és távirda-igazgatóság rendelkezése szerint, a délelőtti órákban gyakorlati szolgálatot tenni tartoznak. 6. Akik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, vagy akiknek magaviselete, szorgalma vagy megbízhatósága ellen kifogás merül föl, valamint azok is, akik a posta- és távirdaszolgálatra más okok miatt alkalmatlanoknak találtnak, a szolgálat alól minden további igény nélkül egyszerűen fölmentetnek. 7. Viszont azok, akik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen beválnak, a posta- és távirdatisztképző tanfolyam szabályszerű elvégzése és a posta- és távirdatiszti alapvizsga sikeres letétele után posta- és távirdagyakornokká neveztetnek ki az 1893. évi IV. törvénycikk 11-ik §-ában megállapított segélydíjjal, azaz ha felsőbb tanintézetet végeztek (egyetemet, műegyetemet, jogakadémiát), évi 1000 korona, különben pedig évi 800 korona segélydíjjal. A posta- és távirdatiszti szakvizsga sikeres letétele után pedig minősültséget szereznek posta- és távirda-tisztviselői állásokra. Budapest, 1908. évi július hó 20-án. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Szarvasmarha eladási hirdetés.

Debreczen város gazdasági törzsgulyájából ki-selejtezett 8 drb tehén, 3 drb üsző és 3 drb szopos borjunak a f. 1908. évi augusztus hó 10-én tartandó debreczeni országos baromvásár-téren d. e. 9 órakor nyilvános árverésen eladása rendeltetvén el, ezen árverésre az érdeklődők meghivatnak azzal, hogy a szóban levő szarvasmarhák előzőleg a város epreskerti telepén megtekinthetők.

Debreczen, 1908 július 20.

A városi tanács.

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember 15-én megkezdődő kétéves méhészmunkás tanfolyamra pályázat hirdettetik. Fel fog vétetni hat olyan egyén, kik 16. életévüket betöltötték, de 35. életévüket még túl nem haladták.

A felvételt kérő és egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez (Budapest, V. Országháztér 11.) folyó évi augusztus 15-ig a következő okmányokkal felszerelve kell benyújtani:

1. keresztlevel (születési bizonyítvány);
2. az elemi népiskola négy osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvány;
3. hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó valamely mező-, kert-, szőlő-, vagy erdőgazdaságban mint segédmunkás, vagy mint egyéb alkalmazott legalább egy évet gyakorlatilag töltött és használhatóságának s megbízhatóságának tanujelét adta. A földmives, vagy kertmunkás iskolát végzetek előnyben részesülnek;
4. azoknak, kik szülői gondozás alatt nem állanak, kifogástalan magaviseletükről tanuskodó községi bizonyítványt, azoknak pedig, kik szülői vagy gyámi gondozás alatt állanak, az említett községi bizonyítványon kívül még a szüleik, esetleg gyámjuk oly beleegyező nyilatkozatát is kell mellékelniök, mely az illetőnek a tanfolyamra való belépést megenged;
5. csatolandó továbbá az ép, egészséges és munkára edzett testalkatot igazoló orvosi bizonyítvány, a himlő oltásbizonyítvánnyal együtt;

6. a hadköteles sorban levők részéről szükséges annak feltüntetése, hogy a katona szolgálat teljesítésének ideje, a gazdaságban töltendő két év tartásával nem esik össze. Előnyben részesülnek azok, kik hadkötelezettségüknek már eleget tettek.

A tanfolyamra felveendő egyének a telepen szabadlakást és államköltségen teljes ellátást kapnak. A hallgatók betegség esetén ingyenes orvosi segélyben és gyógyszerben részesülnek. A szükséges könyveket, írószereket, a gyakorlati munkához megkívántató felszereléseket, szerszámokat és eszközöket a tanulók használatra a gazdaságban kapják.

Ezeket kívül évenként minden növendék 60 korona ruhapénzben is részesül oly módon, hogy a szükséges ruházatról ezen összeg erejéig a gazdaság vezetője gondoskodik.

Budapest, 1908. évi július hó 7-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

2259/1908. sz.

Felvétel a debreczeni m. kir. állami fémipari szakiskolába.

A debreczeni m. kir. állami fémipari szakiskola ideiglenesen a Burgundia utcai iparostanonciskola helyiségeiben folyó évi szeptember hóban nyílik meg. A szakiskola négy éves tanfolyama alatt tanulóit elméletileg és gyakorlatilag képzett iparossegédeké neveli. A gyakorlati kiképzés az intézettel kapcsolatos műhelyekben történik, ahol szakképzett művezetők vezetése mellett

tanulja az ifjúság iparának gyakorlati részét. A szakiskola felöleli a fémipar köréből a gép-, mű- és épületlakatosságot és ehez képest nyújtja mindazon elméleti és gyakorlati ismereteket, melyekre az ezen iparágak terén működő művelt és szakképzett iparosoknak szükségük van.

Beiratási és tandíj az intézeten nincs. Műhelyi biztosíték fejében azonban tartozik minden tanuló hat koronát beiratáskor letenni.

Az intézet szervezete értelmében a tanulók kétfélek; rendesek és rendkívüliek. Rendes tanuló az lehet, aki valamely közép, vagy polgári iskola két osztályát, az alsófokú iparostanonciskola három osztályát vagy az elemi iskola hat osztályát sikerrel végezte, vagy ezeknek megfelelő felvételi vizsgálatot tesz, élete 12. évét már betöltötte, kifejtett, ép testalkatú, amit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni. Rendkívüli tanuló lehet minden iparossegéd, vagy tanuló, aki csak egyes tantárgyakat kíván hallgatni. Előjegyzés végett minden növendék tartozik bemutatni: 1. születési bizonyítványát; 2. atyja vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő az a kötelezettség, hogy a fiu a tanidő teljes tartamát bevégi; 3. iskolai képzettségéről szóló szabályszerű bizonyítványát; és 4. az újraoltása megtörténtét igazoló bizonyítványt.

A felvételre való előjegyzés f. évi aug. hó 10-éig az Iparoktatási kir. Főigazgatónál (Bpest, VIII., József körút 2. sz. III. em. 3. ajtó) s aug. hó 10-től a szakiskola igazgatóságánál (Debreczen, Burgundia-u. Iparostanonciskola) történik.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező Vajdalapos és a hozzá csatolt, együtt 905 hold 1281 □ öl területű föld, folyó évi augusztus hó 11. napján d. e. 9 órakor a városház nagytermében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Az árverési feltételek a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1908 július 23-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŰJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára

2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Melléklet „A város“ 31-ik számához.

TISZTVISELŐK, SEGÉD- ÉS KEZELŐ-SZEMÉLYZET,
RENDŐRSÉG, HAJDUK, SZOLGASZEMÉLYZET ÉS ÖSSZES
ALKALMAZOTTAK
FIZETÉSJAVÍTÁSÁRA VONATKOZÓ

EGYÉNEKENKÉNTI ÖSSZEÁLLÍTÁS

AZ ALBIZOTTSÁG JAVASLATÁNAK MEGFELELŐLEG.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
1908 — 1855

Tisztviselő, segéd- és

1-ső oldal

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
						fizetés	lakáspénz	egyéb	
1903	jan. 1.	I.	3	Polgármester Kovács József	1	1	7000	1000	1000
1903	jan. 1.	II.	3	Főjegyző, polgárm. h. Vecsey Imre	1	1	4400	800	—
1890	szept. 1.	III.	2	Tanácsnok I. Körner Adolf	1	1	4000	600	—
1894	ápril 1.	III.	2	„ II. Király Gyula	1	1	4000	600	600
1897	jan. 1.	III.	2	„ III. Oláh Károly	1	1	4000	600	—
1903	jan. 1.	III.	3	„ IV. Szabó Kálmán	1	1	4000	600	—
1903	jan. 1.	III.	3	„ V. Csóka Sámuel	1	1	4000	600	—
1903	jan. 1.	III.	3	„ VI. új	—	1	4000	600	—
1903	jan. 1.	—	—	„ VII. volt ár. elnök	1	—	4000	600	—
1896	jan. 1.	III.	2	Árvaszéki elnök Bészler Károly	—	1	—	—	—
1904	ápril 12.	II.	3	Főkapitány Végh Gyula	1	1	4400	800	—
1904	márc. 25.	III.	3	Főügyész Dr. Magoss György	1	1	4000	600	1000
1897	jan. 1.	III.	2	Főszámvevő Roncsik Lajos	1	1	4000	600	—
1897	febr. 1.	III.	2	Főmérnök Aczél Géza	1	1	4000	600	2000
1897	jan. 1.	IV.	2	I. aljegyző Varga Károly	1	1	2600	400	—
1907	nov. 14.	V.	3	II. aljegyző Dr. Tóth Emil	1	1	2400	400	—
1907	nov. 14.	—	—	III. aljegyző	1	—	2200	400	—
1907	nov. 14.	—	—	IV. aljegyző	1	—	2200	400	—
1903	jan. 1.	VI.	3	Tanácsi fogalmazó Dr. Vargha Elemér	—	1	—	—	—
1907	nov. 14.	VI.	3	Tanácsi fogalmazó Kovács Kálmán	—	1	—	—	—
1890	szept. 9.	IV.	2	Árvaszéki ülnök Dr. Medgyaszay Dezső	1	1	3600	500	—
1896	jan. 1.	IV.	2	„ „ Medgyaszay Miklós	1	1	3600	500	—
1896	jan. 1.	IV.	3	„ „ új	—	1	—	—	—
1905	jan. 1.	IV.	3	R.-kap. bünygy. oszt. főnök dr. Boldisár	1	1	2800	400	400
1903	szept. 15.	IV.	3	Mezőrendőrkapitány dr. K. Tóth M.	1	1	2800	400	2000
1895	jan. 22.	V.	2	Rendőrkapitány Simon Miklós	1	1	2800	400	—
1904	decz. 2.	V.	3	Rendőrkapitány Jenei Miklós	1	1	2400	400	—
1899	márc. 27.	V.	3	Számvevő (főszámv. hely.) Kondor K.	1	1	2200	400	—
1899	márc. 27.	—	—	Rendőrkapitány Szentpétery Ferencz	1	—	2400	400	—
					24	25	87.800	13.600	7000

kezelő-személyzet.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
8000	1600	1000	1000	600	—	—	—	—	1903	jan. 1.
5800	1200	500	1400	400	500	—	—	—	1890	szept. 16.
5400	1000	—	1400	400	—	—	—	—	1883	jan. 17.
5400	1000	1000	1400	400	400	—	—	—	1886	jun. 1.
5400	1000	—	1400	400	—	—	—	—	1897	jan. 1.
4800	1000	—	800	400	—	—	—	—	1890	decz. 29.
4800	1000	—	800	400	—	—	—	—	1896	febr. 1.
4800	1000	—	800	400	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4000	600	—	—	—
5400	1000	—	5400	1000	—	—	—	—	1885	jun. 1.
5800	1200	—	1400	400	—	—	—	—	1872	aug. 1.
4800	1000	—	800	400	—	—	—	1000	1890	szept. 4.
5400	1000	—	1400	400	—	—	—	—	1887	jan. 15.
5400	1000	2000	1400	400	—	—	—	—	1887	márc. 24.
4000	800	—	1400	400	—	—	—	—	1888	jul. 30.
3100	700	—	700	300	—	—	—	—	1898	nov. 16.
—	—	—	—	—	—	2200	400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2200	400	—	—	—
2600	600	—	2600	600	—	—	—	—	1903	jan. 1.
2600	600	—	2600	600	—	—	—	—	1899	okt. 26.
4000	800	—	400	300	—	—	—	—	1884	szept. 16.
4000	800	—	400	300	—	—	—	—	1886	márc. 16.
3600	800	—	3600	800	—	—	—	—	—	—
3600	800	—	800	400	—	—	—	400	1898	aug. 24.
3600	800	2000	800	400	—	—	—	—	1889	aug. 1.
3300	700	—	500	300	—	—	—	—	1884	szept. 11.
3100	700	—	700	300	—	—	—	—	1884	jul. 11.
3100	700	—	900	300	—	—	—	—	1888	jul. 1.
—	—	—	—	—	—	2400	400	—	—	—
111,800	22,800	6500	34,800	11,000	900	10,800	1800	1400		

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
							fizetés	lakáspénz	egyéb
1898	nov. 24.	VI.	3	Rendőrfogalmazó ifj. Orosz László . . .	1	1	2000	400	—
1905	márc. 30.	VI.	3	„ Mile Pál	1	1	2000	400	—
1905	jun. 2.	VI.	3	„ dr. Komlóssy Pál . . .	1	1	2000	400	—
1905	jun. 2.	VII.	3	„ Kiss Sándor	1	1	2000	400	—
1907	máj. 18.	VII.	3	„ Ozory István	1	1	1800	400	—
1907	okt.	VII.	3	„ Illéssy Gyula	1	1	1800	400	—
1878	aug. 22.	V.	2	Erdész Botos Lajos	1	1	2400	—	—
1890	szept. 4.	V.	2	„ Balogh Sándor	1	1	2400	—	—
1896	decz. 10.	V.	2	„ Szüics Kálmán	1	1	2400	—	—
—	—	—	—	„	1	—	2400	—	—
1906	—	VII.	3	Házipénztári ellenőr Csapó László . . .	1	1	2000	400	—
1908	—	VIII.	3	Gyámpénztári ellenőr Hamar László . .	1	1	1800	400	—
1898	márc. 31.	VIII.	3	Adópénztári ellenőr Koszorus K. . . .	1	1	1800	400	—
1875	szept. 1.	VII.	2	Mértékhitelítő főnök Györy K.	1	1	2000	400	—
—	—	—	—	„ helyettes	1	—	1400	300	—
1901	jul. 26.	VIII.	1	Illetéknyilvántartó Szentgyörgyi József	1	1	2000	400	—
1896	decz. 10.	VIII.	2	Birtoknyilvántartó B. Szilágyi Imre . .	1	1	2000	400	—
1908	decz. 1.	VII.	3	Tanácsi iktató Takács Bálint	1	1	1800	400	—
1888	jan. 19.	VII.	2	Tanácsi kiadó Raics Gyula	1	1	2000	400	—
—	—	VIII.	3	II. o. számtiszt Rankay Jenő	1	1	1800	300	—
1904	jul. 1.	VIII.	3	„ „ „ Hathy Jenő	1	1	1800	300	—
1904	—	VIII.	3	„ „ „ Nagy Sándor	1	1	1800	300	—
1906	—	VI.	3	Muzeumőr Zoltai Lajos	1	1	2000	500	—
—	—	IX.	3	Segédlevéltárnok	1	1	1400	300	—
1894	aug. 10.	VI.	2	Vágóhídi igazgató Csáky János	1	1	1800	—	600
—	—	VIII.	3	„ ellenőr Steiner Jakab	1	1	1400	—	200
1895	aug. 2.	VIII.	2	„ gépész Blazsek István	1	1	1800	—	600
—	—	—	—	Vegyész (K. Szalay Béla)	1	1	600	—	—
					28	26	52,400	7600	1400

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
2600	600	—	600	200	—	—	—	—	1898	jan. 1.
2600	600	—	600	200	—	—	—	—	1898	máj. 1.
2600	600	—	600	200	—	—	—	—	1903	jan. 29.
2200	600	—	200	200	—	—	—	—	1898	ápr. 1.
2200	600	—	400	200	—	—	—	—	1905	jul. 3.
2200	600	—	400	200	—	—	—	—	1895	febr. 1.
3300	—	—	900	—	—	—	—	—	1874	szept. 1.
3300	—	—	900	—	—	—	—	—	1890	szept. 4.
3300	—	—	900	—	—	—	—	—	1891	aug. 1.
—	—	—	—	—	—	2400	—	—	—	—
2200	600	—	200	200	—	—	—	—	1903	szept. 15.
2000	500	—	200	100	—	—	—	—	1884	szept. 12.
2000	500	—	200	100	—	—	—	—	1890	ápr. 15.
2400	600	—	400	200	—	—	—	—	1871	nov. 6.
—	—	—	—	—	—	1400	300	—	—	—
2000	500	—	—	100	—	—	—	—	1878	jan. 21.
2200	500	—	200	100	—	—	—	—	1896	decz. 10.
2200	600	—	400	200	—	—	—	—	1877	decz. 7.
2400	600	—	400	200	—	—	—	—	1897	jan. 1.
2000	500	—	200	200	—	—	—	—	1901	okt. 1.
2000	500	—	200	200	—	—	—	—	1904	jun. 1.
2000	500	—	200	200	—	—	—	—	1901	máj. 1.
2600	600	—	600	100	—	—	—	—	1890	szept. 4.
1600	500	—	200	200	—	—	—	—	—	—
2800	—	—	1000	—	—	—	—	—	600	1894 aug. 10.
2000	—	—	600	—	—	—	—	—	200	1897 máj. 1.
2200	—	—	400	—	—	—	—	—	600	1895 aug. 2.
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59,500	10,600	—	10,900	3300	—	3800	300	1400		

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
							fizetés	lakáspénz	egyéb
1892	—	VIII.	2	Mátai biztos Farkas Albert	1	1	1600	—	600
1879	ápr. 25.	IX.	2	Külső állatorvos Axmann Gyula.	1	1	1600	—	600
1887	május 1.	IX.	2	„ „ Cseh János	1	1	1600	—	600
—	—	—	—	„ „ (segéd)	1	—	1300	—	200
—	—	IX.	3	Belső állatorvos	1	1	1000	300	—
—	—	—	—	„ „	1	—	1000	300	—
1908	—	X.	3	Közigazgatási gyak. Budaházy Jenő.	1	1	1000	200	—
1903	—	X.	3	„ „ Kiss József	1	1	1000	200	—
1907	—	X.	3	„ „ dr. Sámly László	1	1	1000	200	—
1907	—	X.	3	„ „ Szabó Elek	1	1	1000	200	—
—	—	X.	3	„ „	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	„ „	—	1	—	—	—
1907	—	X.	3	Számgyakornok ifj. Máté Miklós.	1	1	1000	200	—
1907	okt. 15.	X.	3	„ Szücs Gusztáv	1	1	1000	200	—
1897	jan. 1.	IX.	2	Népfelkelési nyilvántartó Tóth István	1	1	1400	300	—
1907	—	IX.	3	Rendőrkapitányi iktató Nagy Lajos	1	1	1500	300	—
1893	máj. 15.	IX.	2	„ kiadó Kulcsár Imre	1	1	1500	300	—
1896	decz. 10.	IX.	2	Házipénztári tiszt Szilágyi F.	1	1	1500	300	—
1902	jul. 1.	IX.	3	„ „ Kertész Ferencz	1	1	1500	300	—
1907	ápr. 27.	—	—	„ „ Veress Sándor	1	—	1500	300	—
1897	jul. 29.	IX.	3	Számfejtő adótiszt Kapros Sámuel	1	1	1400	300	—
1896	decz.	IX.	2	„ „ Papp Mihály	1	1	1400	300	—
—	—	IX.	3	„ „	1	1	1400	300	—
1897	jan. 1.	IX.	2	Irodatiszt ifj. Orosz Endre	1	1	1400	300	—
1905	ápr. 1.	IX.	3	„ Nagy Lajos	1	1	1400	300	—
1900	—	—	—	Árvaszéki irodatiszt Szondy L.	1	—	1400	300	—
1897	jan. 1.	VIII.	2	Adókiivető Kovács Ernő	1	1	1300	300	—
1904	okt. 18.	VIII.	3	„ Boruzs Béla.	1	1	1300	300	—
					26	24	34,000	6000	2000

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
2200	—	600	600	—	—	—	—	—	1886	jun. 1.
1800	—	600	200	—	—	—	—	—	1879	ápr. 25.
1800	—	600	200	—	—	—	—	—	1887	máj. 1.
—	—	—	—	—	—	1300	—	200	—	—
1600	500	—	600	200	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1000	300	—	—	—
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	1903	jan. 23.
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	1907	—
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	1907	nov. 19.
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	1902	máj. 28.
1400	400	—	400	200	—	—	—	—	1907	okt. 15.
1800	500	—	400	200	—	—	—	—	1890	decz. 16.
1600	500	—	100	200	—	—	—	—	—	—
1800	500	—	300	200	—	—	—	—	1884	okt. 16.
1800	500	—	300	200	—	—	—	—	1881	jul. 1.
1600	500	—	100	200	—	—	—	—	1897	jan. 1.
—	—	—	—	—	—	1500	300	—	—	—
1600	500	—	200	200	—	—	—	—	1895	aug. 1.
1800	500	—	400	200	—	—	—	—	1882	máj. 1.
1600	500	—	200	200	—	—	—	—	—	—
1800	500	—	400	200	—	—	—	—	1894	aug.
1600	500	—	200	200	—	—	—	—	1900	jun. 1.
—	—	—	—	—	—	1400	300	—	—	—
2200	500	—	900	200	—	—	—	—	1886	máj. 15.
2000	500	—	700	200	—	—	—	—	1897	jan. 1.
39,800	9700	1800	11,000	4600	—	5200	900	200		

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
							fizetés	lakáspénz	egyéb
1908	—	VIII.	3	Adókövető Kiss József	1	1	1400	300	—
1894	jan. 1.	VIII.	2	" Szathmáry Károly	1	1	1400	300	—
1888	jan. 19.	VIII.	2	" Szathmáry Mihály	1	1	1400	300	—
—	—	VIII.	3	"	1	1	1300	300	—
—	—	X.	3	Segédadókövető	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	"	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	"	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	"	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	"	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	"	—	1	—	—	—
1896	decz.	IX.	2	Leltárbiztos Barcsay István	1	1	1400	300	—
1896	decz.	X.	2	" helyettes Kovassy Gyula	1	1	1300	300	—
—	—	—	—	Vásárfelügyelő	1	—	1000	300	—
—	—	—	—	" helyettes.	1	—	1000	300	—
1896	decz. 11.	IX.	2	Mezőrendőrbiztos Erdei János	1	1	1800	300	—
1895	ápr. 20.	IX.	2	" Nagy Mihály	1	1	1800	300	—
1908	—	—	—	" Herczeg János	1	—	1800	300	—
1896	szept. 1.	IX.	2	Rendőrbiztos Mihályi István	1	1	1500	200	—
1897	febr. 29.	IX.	2	" Szöcs Lajos	1	1	1400	200	—
1897	jan. 1.	IX.	2	" Harmati Ferencz	1	1	1400	200	—
1898	nov. 24.	IX.	3	" Dobos József	1	1	1400	200	—
1903	jun. 16.	IX.	3	" Bikfalvy Miklós	1	1	1400	200	—
1900	jun. 1.	IX.	3	" Bardócz András	1	1	1400	200	—
1899	jun. 2.	—	—	" Fehér Mihály	1	—	1400	200	—
1892	nov.	IX.	2	Polgári biztos Pávay Gyula	1	1	1400	200	—
1886	okt.	IX.	2	" Pósalaki Mihály	1	1	1400	200	—
1894	jan. 1.	IX.	2	" Nagy Imre	1	1	1400	200	—
1900	ápr. 1.	IX.	3	" Nagy Ferencz	1	1	1400	200	—
					22	24	31.100	5500	—

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
2000	500	—	600	200	—	—	—	—	—	—
2200	500	—	800	200	—	—	—	—	1879	jul. 15.
2200	500	—	800	200	—	—	—	—	1878	máj. 9.
2000	500	—	700	200	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1800	500	—	400	200	—	—	—	—	1896	decz.
1600	400	—	300	100	—	—	—	—	1896	decz.
—	—	—	—	—	—	1000	300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1000	300	—	—	—
1800	500	—	—	200	—	—	—	—	1895	máj. 1.
1800	500	—	—	200	—	—	—	—	1895	ápr. 20.
—	—	—	—	—	—	1800	300	—	—	—
1800	500	—	300	300	—	—	—	—	1896	szept. 1.
1800	500	—	400	300	—	—	—	—	1897	febr. 29.
1800	500	—	400	300	—	—	—	—	1897	febr. 1.
1600	500	—	200	300	—	—	—	—	1898	nov. 24.
1600	500	—	200	300	—	—	—	—	1903	jun. 16.
1600	500	—	200	300	—	—	—	—	1900	jun. 1.
—	—	—	—	—	—	1400	200	—	1899	jun. 2.
1800	500	—	400	300	—	—	—	—	1900	okt. 15.
1800	500	—	400	300	—	—	—	—	1886	okt.
1800	500	—	400	300	—	—	—	—	1893	aug. 1.
1600	500	—	200	300	—	—	—	—	1890	márcz. 1.
41,000	11,300	—	15,100	6900	—	5200	1100	—	—	—

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-			
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő			
								fizetés	lakáspénz	egyéb
1900	jul. 1.	IX.	3	Polgári biztos Ónody Mihály	1	1	1400	200	—	
1908	—	IX.	3	" " Nagy Sámuel	1	1	1400	200	—	
1904	okt. 18.	X.	3	Szállásbiztos I. Szilágyi Bálint	1	1	1300	200	—	
1892	márc. 26.	—	—	" II. Nagy István	1	—	1300	200	—	
1894	ápr. 9.	IX.	2	Bej. hiv. irodatiszt I. Kaderász Gyula	1	1	1300	200	—	
1897	jun. 25.	IX.	2	" " " II. Király János	1	1	1300	200	—	
1906	febr. 1.	X.	3	Kórházi biztos I. Ferenczi József	1	1	1400	200	—	
1894	szept. 1.	IX.	2	" " II. Tóth Imre	1	1	1200	200	—	
—	—	X.	3	Katonaügyi iktató	—	1	—	—	—	
—	—	X.	3	Kézbesítést vezető	—	1	—	—	—	
—	—	X.	3	Erdészgyakornok	1	1	1200	—	—	
1890	szept. 12.	X.	2	Irnok I. Boros Lajos	1	1	1300	200	—	
1896	jan. 1.	X.	2	II. Dömsödi Kálmán	1	1	1300	200	—	
1904	okt. 1.	X.	3	III. Károlyi Ferencz	1	1	1300	200	—	
1899	máj. 31.	X.	3	IV. Bernáth Lajos	1	1	1300	200	—	
1904	decz. 1.	X.	3	V. Fehér Lajos	1	1	1300	200	—	
1896	decz. 16.	X.	2	VI. Kovács Ferencz	1	1	1300	200	—	
1904	okt. 18.	X.	3	VII. Nagy Gábor	1	1	1300	200	—	
1908	—	X.	3	VIII. Iklódi János	1	1	1300	200	—	
1896	decz. 12.	X.	2	IX. Alföldi Mihály	1	1	1300	200	—	
1898	márc. 31.	X.	3	X. Szappanos Alajos	1	1	1300	200	—	
1902	okt.	X.	3	XI. Nagy Gyula	1	1	1300	200	—	
1904	okt. 18.	X.	3	XII. Szabó Ferencz	1	1	1300	200	—	
1896	decz. 10.	X.	2	XIII. Szemere Albert	1	1	1300	200	—	
1896	decz. 11.	X.	2	XIV. Király Ferencz	1	1	1300	200	—	
1895	szept. 27.	X.	2	XV. Tóth Lajos	1	1	1300	200	—	
1896	decz. 11.	X.	2	XVI. Brancs Károly	1	1	1300	200	—	
1901	jun. 25.	X.	3	XVII. Veres Imre	1	1	1300	200	—	
					26	27	33.900	5000	—	

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						A városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
1600	500	—	200	300	—	—	—	—		
1600	500	—	200	300	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	1300	200	—		
1800	500	—	500	300	—	—	—	—		
1800	500	—	500	300	—	—	—	—		
1400	400	—	—	200	—	—	—	—		
1800	500	—	600	300	—	—	—	—		
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—		
1400	400	200	1400	400	200	—	—	—		
1400	—	—	200	—	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1600	400	—	300	200	—	—	—	—		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—		
41,000	10,900	200	8400	6100	200	1300	200	—		

Ugyanazon állásban szolgál		Fizetési osztály	Fokozat	Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
év	hó és nap				mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
							fizetés	lakáspénz	egyéb
1904	okt. 20.	X.	3	Irnok XVIII. Nagy Sándor	1	1	1300	200	—
—	—	X.	3	„ XIX. betöltetlen	1	1	1300	200	—
—	—	X.	3	„ XX. betöltetlen	—	1	—	—	—
—	—	X.	3	„ XXI. betöltetlen	—	1	—	—	—
1897	június 1.	X.	2	Útmester belső Leskó F.	1	1	1200	200	—
1891	szept. 5.	X.	2	„ külső I. Rác G.	1	1	1200	200	400
1897	febr. 5.	X.	2	„ „ II. Tóth Sándor	1	1	1200	200	400
1896	jan. 1.	X.	2	Városgazda gyak. Rác G.	1	1	1000	200	—
1904	ápril 15.	X.	3	Végrehajtó I. Kálmánzhey J.	1	1	1600	—	1000
1883	márcz. 13.	X.	2	„ II. Jenei Dezső	1	1	1095	—	—
1892	—	X.	2	„ III. Csapó Lajos	1	1	1000	—	—
1902	június 16.	X.	3	„ IV. Tóth Kálmán	1	1	1000	—	—
1901	január 1.	X.	3	„ V. Pap Ferencz	1	1	1000	—	—
1888	aug. 1.	X.	2	„ VI. Kovács Dániel	1	1	1000	—	—
1904	aug. 1.	X.	3	„ VII. Szatmári Antal	1	1	949	—	—
1901	—	X.	3	„ VIII. Borssy József	1	1	1000	—	—
—	—	X.	3	„ IX. betöltetlen	1	1	1000	—	—
—	—	X.	3	Büntetéspénzbehajtó	—	1	—	—	—
—	—	VIII.	3	Mérnöki rajzoló I. Bruckner Ödön	1	1	2400	—	—
—	—	VIII.	3	„ „ II. Mérő József	1	1	2000	—	—
—	—	—	—	„ „ III. Raics Ferencz	1	—	1095	—	—
—	—	IX.	3	Elnöki irodatiszt	—	1	—	—	—
—	—	IX.	3	Katonai nyilvántartó	—	1	—	—	—
					18	22	22,339	1200	1800

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Városnál szolgál	
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			év	hó és nap
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb		
1400	400	—	100	200	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	100	200	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
1600	400	—	400	200	—	—	—	—	—	—
1600	400	400	400	200	—	—	—	—	—	—
1600	400	400	400	200	—	—	—	—	—	—
1600	400	—	600	200	—	—	—	—	—	—
1600	400	1000	—	400	—	—	—	—	—	—
1600	400	—	505	400	—	—	—	—	—	—
1600	400	—	600	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	400	—	—	—	—	—	—
1600	400	—	600	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	451	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	400	400	—	—	—	—	—	—
1400	400	—	1400	400	—	—	—	—	—	—
2000	500	—	—	500	—	400	—	—	—	—
2000	500	—	—	500	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1095	—	—	—	—
1600	500	—	1600	500	—	—	—	—	—	—
1600	500	—	1600	500	—	—	—	—	—	—
34,000	9200	1800	13,156	8000	—	1495	—	—	—	—

Összegezése az I. alatti

Sor- szám	Hivatali állás és név	Létszám		J a v a d a l-		
		mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
				fizetés	lakáspénz	egyéb
Ö s s z e-						
	A 2— 3. oldal összege	24	25	87,800	13,600	7000
	A 4— 5. „ „	24	24	55,600	10,200	3200
	A 6— 7. „ „	28	26	52,400	7600	1400
	A 8— 9. „ „	26	24	34,000	6000	2000
	A 10—11. „ „	22	24	31,100	5500	—
	A 12—13. „ „	26	27	33,900	5000	—
	A 14—15. „ „	18	22	22,339	1200	1800
	Összesen	168	172	317,139	49,100	15,400

Mostani javadalmazás:	Fizetés: K 317,139	Tervezet szerinti javadalmazás:	Fizetés: K 397,100
	Lakáspénz: K 49,100		Lakáspénz: K 89,500
	Egyéb: K 15,400		Egyéb: K 14,700
	Összesen: K 381,639		Összesen: K 501,300
		Levonva a mostani javadalmazás összegét: K 381,639	K 119,661
		Fedezetül véve az érvényben levő drágasági pótlékot: K 31,292	Fedezendő többlet: K 88,369

azaz: nyolcvannolc ezerháromszázhatvankilencz korona.

kimutatásnak.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás					
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb		
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb

s i t é s.

111,800	22,800	6,500	34,800	11,000	900	10,800	1,800	1,400
70,000	15,000	4,400	23,400	6,400	1,400	9,000	1,600	200
59,500	10,600	—	10,900	3,300	—	3,800	300	1,400
39,800	9,700	1,800	11,000	4,600	—	5,200	900	200
41,000	11,300	—	15,100	6,900	—	5,200	1,100	—
41,000	10,900	200	8,400	6,100	200	1,300	200	—
34,000	9,200	1,800	13,156	8,000	—	1,495	—	—
397,100	89,500	14,700	116,756	46,300	2,500	36,795	5,900	3,200

II. R e n d -

Tervezet szerinti		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l -		
fizetési osztály	fokozat		mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
—	—	Tizedes	1	—	640	—	—
—	—	Őrvezető	1	—	600	—	—
I.	3	Rendőrőrmester	—	2	—	—	—
II.	3	Rendőrtizedes (gyalog)	—	4	—	—	—
II.	3	Lovasrendőrtizedes	—	1	—	—	—
II.	3	Fogházfelügyelő	—	1	—	—	—
IV.	3	Lovasrendőr	1	1	900	80	—
IV.	2	Lovasrendőr	3	3	2700	240	—
IV.	1	Lovasrendőr	4	4	3600	320	—
IV.	3	Lovasrendőr	—	8	—	—	—
—	—	Mezőrendőr	11	—	6600	560	1050
—	—	Lovasrendőrkézbesítő	4	—	3000	320	150
IV.	1	Gyalogrendőr	18	18	10,800	1440	—
IV.	2	Gyalogrendőr	33	33	19,800	2640	—
IV.	3	Gyalogrendőr	49	65	29,400	3920	—
—	—	Próbarendőr	—	10	—	—	—
—	—	Rendőrkézbesítő (a = 2 korona napidij)	20	—	14,600	—	—
Összesen			145	150	92,640	9520	1200

Mostani javadalmazás : fizetés . . K 92,640
lakpénz . . K 9,520
egyéb . . K 1,200

összesen : 103,360

Az 52,980 korona többletre fedezet: a mostani létszámnak, 145 alkalmazottnak drágasági pótléka a 120 koróná, összesen 17,400 korona.

ő r s é g.

m a z á s			A tervezet szerinii javadalmazás					
tervezet szerinti			t ö b b			k e v e s e b b		
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb
—	—	—	—	—	—	640	—	—
—	—	—	—	—	—	600	—	—
2400	600	—	2400	600	—	—	—	—
4080	920	—	4080	920	—	—	—	—
1020	240	500	1020	240	500	—	—	—
1020	—	—	1020	—	—	—	—	—
720	120	500	—	40	500	180	—	—
2340	360	1500	—	120	1500	360	—	—
3360	480	2000	—	160	2000	240	—	—
5760	960	4000	5760	960	4000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	6600	560	1050
—	—	—	—	—	—	3000	320	150
15,120	2160	—	4320	720	—	—	—	—
25,740	3960	—	5940	1320	—	—	—	—
46,800	7800	—	17,400	3880	—	—	—	—
7200	—	—	7200	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	14,600	—	—
115,560	17,600	8500	49,140	8960	8500	26,220	880	1200

Tervezet szerinti javadalmazás: fizetés . . . K 115,560
lakpénz . . . K 17,600
egyéb . . . K 8,500

összesen: 141,660

Levonva a mostani javadalmazást: 103,360

Többlet: 38,300

Drágasági pótlék: 17,400

Fedezendő: 20,900

III. Hajduk, kézbesítők,

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
osztály	fokozat		jelenlegi	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
I.	1	Örmester	1	1	720	—	—
—	—	Hajdu à 480+80.	32	—	15,360	2560	—
II.	3	Tiszti legény à 480	11	3	5280	—	—
—	—	Napidíjas hajdu 9 à 480 K és 1 külsőségi 720 K	10	—	5040	—	—
II.	2	Hivatalszolga	—	9	—	—	—
II.	3	Hivatalszolga	—	12	—	—	—
II.	2	Őrséghez beosztva	—	6	—	—	—
II.	3	Kézbesítő	—	13	—	—	—
II.	2	Vágóhídi kapus	1	1	600	—	—
Összesen			55	45	27.000	2560	—

Mostani javavadalmazás: fizetés 27,000
lakáspénz 2,560

29,560

Előadó szerinti javaslat:

I.	3	Örmester	—	1	—	—	—
II.	3	Kapuőr	—	2	—	—	—
II.	3	Hivatalszolga	—	15	—	—	—
II.	3	Kézbesítő	—	15	—	—	—
—	—	Tiszti legény	—	10	—	—	—
II.	2	Vágóhídi kapus	—	1	—	—	—
Összesen			55	44	27,000	2560	—

tishti legények.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
900	—	—	180	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	15,360	2560	—	
1800	—	—	—	—	—	3480	—	—	
—	—	—	—	—	—	4800	—	—	
5940	1080	—	5940	1080	—	—	—	—	
7200	1440	—	7200	1440	—	—	—	—	
3960	720	—	3960	720	—	—	—	—	
7800	1560	—	7800	1560	—	—	—	—	
660	—	—	60	—	—	—	—	—	
28,260	4800	—	25,140	4800	—	23,640	2560	—	

Tervezet szerinti javadalmazás: fizetés 28,260
lakpénz 4,800

Levonva a jelenlegi fizetést 33,060
29,560

többlet 3,500

Fedezet 55 egyén drágasági pótléka a 120 kor. 6,600
a rendezésnél megtakarítás 3,100

900	—	—						
1440	240	—						
10,800	1800	—						
10,800	1800	—						
6000	—	—						
660	—	—						
30,600	3840	—						

Levonva a mostani fizetést az előadói tervezet szerinti összes javadalmazásból 34,440
29,560

többlet 4,880
drágasági pótlék 6,600

rendezésnél megtakarítás 2,120

azaz a fenti rendezés eredményéhez hasonlítva a megtakarítás kevesebb 980 koronával.

IV. Egyéb

a) Nyugdíj-

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
osztály	fokozat		mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
III.	3	Erdőőr à 500 K	37	37	18,500	—	—
VIII.	2	Erdei vasut gépész	1	1	2160	—	—
VIII.	3	„ „ pályafelügyelő	1	1	1680	—	—
X.	3	„ „ pályőr	1	1	1080	—	—
III.	2	Muzeumszolga	1	1	600	—	200
III.	2	Utkaparó à 600 K	11	11	6600	—	—
X.	3	Nagyerdei kertész	1	1	1000	—	—
II.	3	Hatósági fertőtlenítő	1	1	600	—	1200
X.	3	Színházi gépész	1	1	1200	240	—
X.	3	Színházi ruhatárnok	1	1	1000	—	—
VIII.	3	Színházi festő	1	1	1600	—	—
III.	3	Színházi tűzör à 480 K	2	2	960	—	—
III.	2	Mértékhitelítő szolgál	1	1	600	—	—
Összesen			60	60	37,580	240	1400

b) Nem nyugdíj-

—	—	Epreskerti faraktárnok	1	1	1200	—	—
—	—	„ csősz à 500 K	2	2	1000	—	—
—	—	Téglagyári művezető	1	1	1200	—	—
—	—	„ felügyelő	1	1	960	—	—
—	—	Szeszadóptlék kezelő	1	1	1920	—	—
—	—	„ ellenőr	1	—	1200	—	—
—	—	Szemlész à 800 K	3	3	2400	—	—
—	—	Vámfelügyelő	1	1	2200	—	—
—	—	Vámdíjszedő à 1000 K	4	4	4000	—	—
—	—	Vámellenőr	1	1	840	—	—
—	—	„	1	1	480	80	—
Átvitel			17	16	17,400	80	—

alkalmazottak.

jogosultak.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
22.200	—	—	3700	—	—	—	—	—	
2200	—	—	40	—	—	—	—	—	
2000	—	—	320	—	—	—	—	—	
1400	—	—	320	—	—	—	—	—	
660	—	200	60	—	—	—	—	—	
7260	—	—	660	—	—	—	—	—	
1400	—	—	400	—	—	—	—	—	
720	—	1200	120	—	—	—	—	—	
1400	400	—	200	160	—	—	—	—	
1400	—	—	400	—	—	—	—	—	
2000	—	—	400	—	—	—	—	—	
1200	—	—	240	—	—	—	—	—	
660	—	—	60	—	—	—	—	—	
44.500	400	1400	6920	160	—	—	—	—	

jogosultak.

1400	—	—	200	—	—	—	—	—	
1200	—	—	200	—	—	—	—	—	
1400	—	—	200	—	—	—	—	—	
1200	—	—	240	—	—	—	—	—	
2100	—	—	180	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	1200	—	—	
3000	—	—	600	—	—	—	—	—	
2400	—	—	200	—	—	—	—	—	
4800	—	—	800	—	—	—	—	—	
1000	—	—	160	—	—	—	—	—	
600	120	—	120	40	—	—	—	—	
19.100	120	—	2900	40	—	1200	—	—	

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l		
osztály	fokozat		mostani	tervezet szerinti	, most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
—	—	Áthozat	17	16	17,400	80	—
—	—	Mázsamester à 480 K	2	2	960	—	—
—	—	„ „ „	1	1	480	80	—
—	—	Sorompós à 600 K	12	12	7200	—	—
—	—	Helypénzszedő à 600 K	2	2	1200	—	—
—	—	Állatmázsamester	1	1	300	—	—
—	—	Lóvásártéri csősz	1	1	480	—	—
—	—	Seprőfelügyelő	1	1	585	—	—
—	—	Utczaseprő à 600 K	33	33	19,800	—	—
—	—	Szülésznő à 200 K	4	4	800	—	—
—	—	Óvónő à 1000 K	4	4	4000	—	800
—	—	Segédóvónő	1	1	432	—	—
—	—	„ à 360 K	3	3	1080	—	—
—	—	Menházvezetőnő à 720 K	2	2	1440	—	—
—	—	Nyári menházvezetőnő	1	1	300	—	—
—	—	„ „	1	1	240	—	—
—	—	Óvodai dajka à 348 K	4	4	1392	—	—
—	—	„ „ à 300 K	2	2	600	—	—
—	—	Hortobágyi szülésznő à 100 K	2	2	200	—	—
—	—	Kutmester	1	1	1600	—	—
—	—	Vágóhídi segédállatorvos 6 K napidij	1	1	2190	—	—
—	—	„ bárczakiállító	1	1	1200	—	—
—	—	Csegei orvos jutaléka	1	1	600	—	—
—	—	Hatósági állatorvos } Ebből kap Gerő 800 K, Leidl 300 K, Steiner 300 koronát	1	1	1400	—	—
—	—	Huscarnokfelügyelő	1	1	720	—	—
—	—	Trachoma-orvos à 1000 K	2	2	2000	—	—
—	—	Anyakönyvi szolgálta	1	1	600	—	—
—	—	Sátorőr	1	1	480	—	—
Átvitel			104	103	69,679	160	800

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
19,100	120	—	2900	40	—	1200	—	—	
1200	—	—	240	—	—	—	—	—	
600	120	—	120	40	—	—	—	—	
9000	—	—	1800	—	—	—	—	—	
1500	—	—	300	—	—	—	—	—	
450	—	—	150	—	—	—	—	—	
600	—	—	120	—	—	—	—	—	
750	—	—	165	—	—	—	—	—	
21,450	—	—	1650	—	—	—	—	—	
1200	—	—	400	—	—	—	—	—	
4800	—	800	800	—	—	—	—	—	
600	—	—	168	—	—	—	—	—	
1500	—	—	420	—	—	—	—	—	
1800	—	—	360	—	—	—	—	—	
400	—	—	100	—	—	—	—	—	
340	—	—	100	—	—	—	—	—	
1800	—	—	408	—	—	—	—	—	
700	—	—	100	—	—	—	—	—	
320	—	—	120	—	—	—	—	—	
1800	—	—	200	—	—	—	—	—	
2000	—	—	—	—	—	190	—	—	
1350	—	—	150	—	—	—	—	—	
600	—	—	—	—	—	—	—	—	
1400	—	—	—	—	—	—	—	—	
800	—	—	80	—	—	—	—	—	
2200	—	—	200	—	—	—	—	—	
660	—	—	60	—	—	—	—	—	
550	—	—	70	—	—	—	—	—	
79,470	240	800	11,181	80	—	1390	—	—	

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
osztály	fokozat		mostani	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
		Áthozat	104	103	69.679	160	800
—	—	Házmester a színháznál	1	1	440	—	—
—	—	Házmester á 240 korona	2	—	480	—	—
—	—	Házmester á 120 korona	2	—	240	—	—
—	—	Motorkezelő	1	—	120	—	—
—	—	Városházi tisztogató	1	1	680	—	—
—	—	Szolga a vámhivatalnál	1	—	480	—	—
—	—	Ménesmester	1	1	1500	—	—
—	—	Hintóskocsis	1	1	776	—	—
—	—	Igáskocsis	3	3	1648	—	—
—	—	Kocsis	1	1	528	—	—
—	—	Kocsis	1	1	240	—	—
—	—	Külsőségi csősz	2	2	840	—	—
—	—	Betegjóságápoló	3	3	1155	—	—
—	—	Számadó a városi ménesben	3	3	3060	—	—
—	—	Béres á 480 korona	3	3	1440	—	—
—	—	Vágóhídi szolga á 480 korona	2	2	960	—	—
—	—	Barakfelügyelő	1	1	300	—	—
		Összesen	133	125	84,566	160	800

Mostani javadalmazás: a nyugdíjjogosultaknál:

fizetés	K	37,580.—
lakpénz.	"	240.—
egyéb	"	1400.—
összesen	K	39,220.—

b) nem nyugdíjjogosultaknál:

fizetés	K	84,566.—
lakpénz.	"	160.—
egyéb	"	800.—
összesen	K	85,526.—
		39,220.—
együtt	K	124,746.—

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
79.470	240	800	11.181	80	—	1390	—	—	
500	—	—	60	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	480	—	—	
—	—	—	—	—	—	240	—	—	
—	—	—	—	—	—	120	—	—	
720	—	—	40	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	480	—	—	
1600	—	—	100	—	—	—	—	—	
900	—	—	124	—	—	—	—	—	
2100	—	—	452	—	—	—	—	—	
650	—	—	122	—	—	—	—	—	
240	—	—	—	—	—	—	—	—	
1000	—	—	160	—	—	—	—	—	
1155	—	—	—	—	—	—	—	—	
3060	—	—	—	—	—	—	—	—	
1650	—	—	210	—	—	—	—	—	
1200	—	—	240	—	—	—	—	—	
360	—	—	60	—	—	—	—	—	
94.605	240	800	12.749	80	—	2710	—	—	

Tervezett javadalmazás: a) nyugdíjjogosultaknál:

fizetés	K 44,500.—
lakpénz.	" 400.—
egyéb	" 1400.—
összesen	K 46,300.—

b) nem nyugdíjjogosultaknál:

fizetés	K 94,605.—
lakpénz.	" 240.—
egyéb	" 800.—
összesen	K 95,645.—
	- 46,300.—
együtt	K 141,945.—

A tervezett fizetés összegéből	K 141,945.—
Levonva a mostani fizetés összegét	" 124,746.—
Mutatkozik többlet	K 17,199.—
Levonva a drágasági pótlékot	" 5,590.—
Többlet	K 11,609.—

azaz Tizenegyezerhatszázkilencz korona.

V. Napi-

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
osztály	fokozat		jelenlegi	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
—	—	Napidijas irnok és becsüs	110	—	90,967	—	—
—	—	Napidijas irnok à 2 K 80 fill.	—	50	—	—	—
—	—	Becsüs à 2 K 80 fill.	—	10	—	—	—
—	—	Napidijas irnok à 2 K	—	10	—	—	—
Összesen			110	70	90,967	—	—

A mostani javadalmazásból . . . . . 90,967 koronából
 levonva a tervezet szerinti fizetést. . . . . 68,620 koronát,
 megtakarítás mutatkozik . . . . . 22,347 korona.
 Hozzáadva a drágasági pótlékot . . . . . 13,200 koronát,
 a rendezés javára esik . . . . . 35,547 korona.

dijasok.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
—	—	—	—	—	—	90,967	—	—	
51,100	—	—	51,100	—	—	—	—	—	
10,220	—	—	10,220	—	—	—	—	—	
7300	—	—	7300	—	—	—	—	—	
68,620	—	—	68,620	—	—	90,967	—	—	

Fizetési		Hivatali állás	Létszám		J a v a d a l-		
osztály	fokozat		jelenlegi	tervezet szerinti	most érvényben levő		
					fizetés	lakáspénz	egyéb
		I. Kimutatás összege	168	172	317,139	49,100	15,400
		II. Kimutatás összege	145	150	92,640	9,520	1,200
		III. Kimutatás összege	55	45	27,000	2,560	—
		IV. Kimutatás összege a)	60	60	37,580	240	1,400
		Kimutatás összege b)	133	125	84,566	160	800
		V. Kimutatás összege	110	70	90,967	—	—
		Összesen	671	622	649,892	61,580	18,800

Mostani javadalmazás : Fizetés . K 649,892
 Lakpénz . „ 61,580
 Egyéb . „ 18,800
 Összesen : 730,272

Debreczen, 1908 július 28-án.

Átvizsgálta, az előírásoknak megfelelőnek s számtételileg helyesnek találta :

H. Nagy Lajos,
számvevő.

összesítés.

m a z á s			A tervezet szerinti javadalmazás						Jegyzet
tervezet szerinti			t ö b b			kevesebb			
fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	fizetés	lakáspénz	egyéb	
397,100	89,500	14,700	116,756	46,300	2,500	36,795	5,900	3,200	
115,560	17,600	8,500	49,140	8,960	8,500	26,220	880	1,200	
28,260	4,800	—	25,140	4,800	—	23,880	2,560	—	
44,500	400	1,400	6,920	160	—	—	—	—	
94,605	240	800	12,749	80	—	2,710	—	—	
68,620	—	—	68,620	—	—	90,967	—	—	
748,645	112,540	25,400	279,325	60,300	11,000	180,572	9,340	4,400	

Tervezet szerinti javadalmazás: Fizetés . K 748,645

Lakpénz . „ 112,540

Egyéb . „ 25,400

Összesen : 886,585

Levonva a mostani javadalmazást : 730,272

Többlet : 156,313

Fedezet: 1. Drágasági pótlék az 1908. évi költségvetés szerint . . . 84,970 kor.

2. Vásárfelügyelői hivatal városi kezelése folytán haszon . . . 10,000 „

3. Irodai általány . . . . . 1,687 „

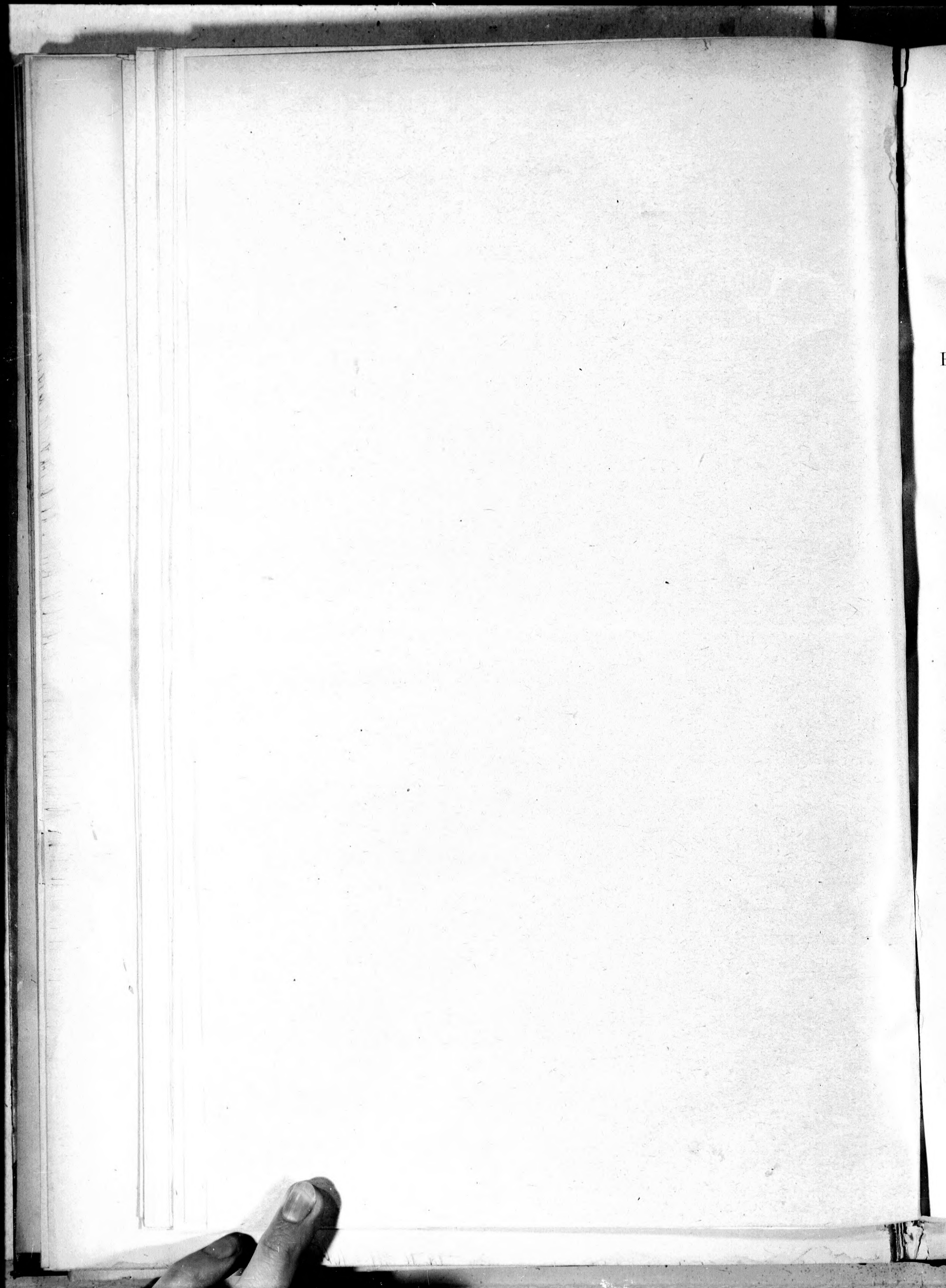
Összesen : 96,657 kor.

A mutatkozó többletből : 156,313 koronából
levonva a fedezetet : 96,657 koronát,

fedezésre váró többlet : 59,656 korona.

Kidolgozta :

Vecsey Imre,
főjegyző.

Személyzet beosztás.

A)

Polgármesteri hivatal. — Elnöki ügyosztály.

- 1 polgármester.
- 1 főjegyző (polgármester helyettes).
- 1 aljegyző (polgármesteri titkár).
- 1 közigazgatási gyakornok.
- 1 irodatiszt.
- 1 irnok.
- 2 napidijas irnok.
- 2 tisztilegény.
- 2 hivatalszolga (egyik kézbesítő).

B) A tanács.

I.

Jog- és pénzügyi osztály.

- 1 tanácsnok
- 1 közigazgatási gyakornok.
- 1 hivatalszolga vagy tisztilegény.

II.

Gazdasági (erdészeti) ügyosztály.

- 1 tanácsnok.
- 1 tanácsi fogalmazó.
- 1 napidijas irnok.
- 1 hivatalszolga vagy tisztilegény.

a) *alosztály.* (Erdészeti.)

- 1 erdőmester.
- 3 erdész.
- 1 erdészgyakornok.
- 1 epreskerti faraktárnok.
- 2 epreskerti csősz.
- 37 erdővéd.
- 1 erdei vasut gépész.
- 1 pályafelvigyázó.
- 1 pályáőr.

b) *alosztály.* (Gazdasági kezelő hivatal.)

- 1 városgazda.
- 1 gazdasági gyakornok.
- 1 napidijas irnok.

- 1 ménesmester.
- Számadók.
- Kocsisok.
- Lovászok.
- Béresek.
- 1 hivatalszolga.

c) *alosztály.* (Hortobágy.)

- 1 mátai biztos.
- 2 külső állatorvos.
- 1 napidijas irnok.
- A rendőrfőkapitány által ide beosztott 2 lovasrendőr.
- 3 betegjóságápoló.

III.

Rendészeti, egészségügyi, építkezési és iparkihágási ügyosztály.

- 1 tanácsnok.
- 1 tanácsi fogalmazó.
- 1 hivatalszolga vagy tisztilegény.

a) *alosztály.* (Közegészségügy.)

- 1 liszti főorvos.
- 4 kerületi liszti orvos.
- 4 kerületi szülésznő.
- 2 szülésznő a Hortobágyon.
- 2 trachoma orvos.
- 1 vegyész.
- 1 hatósági fertőtlenítő.
- 1 napidijas irnok.
- 1 hivatalszolga.

b) *alosztály.* (Mérnöki hivatal.)

- 1 főmérnök.
- 3 mérnök.
- 1 építész.
- 1 építőmester.
- 2 rajzoló.
- 1 irnok.
- 1 napidijas irnok.
- 1 kutmester.
- 1 téglagyári művezető.
- 1 téglagyári felügyelő.
- 3 utmester.
- 11 utkaparó.

Gépészek.

- 1 seprőfelügyelő.
- 33 utcaseprő.
- 1 főkertész és a kertészeti személyzet.
- 1 hivataloszolga.

c) *alosztály.* (Mértékhitelítő hivatal.)

- 1 főnök.
- 1 szolga.

d) *alosztály.* (Közbégőhid.)

- 1 igazgató.
- 1 ellenőr.
- 1 segédállatorvos.
- 1 gépész.
- 1 bárczakiállító
- 1 napidijas irnok
- 1 kapus
- 2 szolga.

e) *alosztály.* (Világítási vállalat.)

IV.

Közművelődési, közoktatási és ipar-
tanügyi ügyosztály.

- 1 tanácsnok
- 1 közigazgatási gyakornok.
- 1 hivataloszolga vagy tisztilegény.

a) *alosztály.* (Iskolaügy.)

- Tanítók, tanítónők.
- Óvónők.
- Menházvezetőnők.
- Óvodai dajkák.

b) *alosztály.* (Városi muzeum.)

- 1 muzeumőr.
- 1 szolga.

c) *alosztály.* (Városi színház.)

- 1 gépész.
- 1 ruhatárnok.
- 1 festő.
- 2 tűzőr.
- 1 házmester.

d) *alosztály.* (Városi nyomda.)

V.

Adó, javadalomkezelési és statisztikai
ügyosztály.

- 1 tanácsnok.
- 1 napidijas közig. gyakornok.
- 1 hivataloszolga v. tisztilegény.

a) *alosztály.* (Városi adóhivatal.)

- 1 adófőtiszt.
- 1 adótárnok.
- 1 ellenőr.
- 3 számfejtő adótiszt.
- 6 adókievő.
- 6 segédadókievő.
- 1 birtoknyilvántartó.
- 1 illetéknnyilvántartó.
- 2 irnok.
- 6 napidijas irnok
- 9 végrehajtó.
- 10 becsüs.
- 2 hivataloszolga.
- 8 kézbesítő. (Egyuttal becsüs is.)

b) *alosztály.* (Vámkezelés.)

- 1 vámfelügyelő.
- 4 vámdijszedő.
- 2 vámenellenőr.
- 3 mázsamester.
- 1 állatmázsamester
- 12 sorompós.
- 2 helypénzszedő.

c) *alosztály.* (Borítal, huszfogyasztási adó, szesz-adó-
pótlék kezelés és városi szeszkereskedés.)A *fogyasztási adót kezelő személyzet.*

- 1 szeszadó-pótlék kezelő.
- 3 szemlésez.

A városi szeszkereskedés személyzete.

VI.

Katonai és illetőségi ügyosztály.

- 1 tanácsnok.
- 1 fogalmazó.
- 1 iktató.
- 1 szállásmester.
- 2 kórházi biztos.
- 1 népfelkelési nyilvántartó.
- 1 katonai nyilvántartó.
- 1 irnok.
- 1 napidijas irnok.
- 1 hivataloszolga v. tisztilegény.
- 1 hivataloszolga.
- 1 kézbesítő.

VII.

Tiszti ügyészi hivatal.

- 1 tiszti főügyész.
- 1 „ alügyész (az árvaszékhez beosztva).
- 1 hivataloszolga.

VIII.

Számvevőség.

- 1 főszámvevő.
- 1 számvevő (főszámvevő helyettes).
- 2 első osztályú számtiszt (egyik az árvaszéknél).
- 3 másodosztályú számtiszt.
- 2 számgyakornok.
- 1 irnok.
- 2 napidijas irnok.
- 1 hivataloszolga.

IX.

Házipénztár.

- 1 pénztárnok.
- 1 ellenőr.
- 2 házipénztári tiszt.
- 1 napidijas irnok.
- 1 hivataloszolga.

X.

Közlevéltár.

- 1 főlevéltárnok.
- 1 levéltárnok.
- 1 napidijas irnok.
- 1 hivataloszolga.

XI.

Iktató hivatal.

- 1 iktató.
- 1 irnok.

XII.

Kiadó hivatal.

- 1 kiadó.
- 2 irodatiszt.
- 7 irnok.
- 5 napidijas irnok.
- 2 kézbesítő.
- 1 hivataloszolga (az iktató hivatalnál is).

C)

Árvaszék.

- 1 elnök.
- 3 ülnök (egy elnökhelyettes).
- 1 aljegyző.
- 1 közigazgatási gyakornok.
- 1 alügyész.
- 1 számvevő (a számvevőség keretében).
- 1 pénztárnok.

- 1 ellenőr.
- 1 közgyám.
- 1 leltárbiztos.
- 1 leltárbiztos helyettes.
- 3 irnok.
- 6 napidijas irnok.
- 2 hivataloszolga.
- 2 kézbesítő.

D)

Rendőrség.

- 1 rendőrfőkapitány.
- 4 rendőrkapitány.
- 7 rendőrfogalmazó.
- 2 közigazgatási gyakornok.
- 4 kerületi orvos.
- 1 rendőrségi felügyelő.
- 6 rendőrbiztos.
- 6 polgári biztos.
- 1 iktató.
- 1 kiadó.
- 2 irodatiszt.
- 1 kézbesítési vezető.
- 1 büntetéspénz behajtó.
- 2 mezőrendőrbiztos.
- 4 irnok.
- 15 napidijas irnok.
- 2 rendőrőrmester.
- 4 rendőrtizedes.
- 1 lovasrendőrtizedes.
- 1 fogházfelügyelő.
- 16 lovasrendőr.
- 126 gyalogrendőr.
- 1 hivataloszolga vagy tiszt legény.

Jegyzők és tanácsi fogalmazók beosztása:

- 1 jegyző az elnökségnél.
- 1 jegyző az árvaszéknél.
- 1 tanácsi fogalmazó a gazdasági ügyosztálynál.
- 1 tanácsi fogalmazó a rendészeti ügyosztálynál.

4

Közigazgatási gyakornokok beosztása:

- 1 a jogügyi osztálynál.
- 2 a rendőrségnél.
- 1 az árvaszéknél.
- 1 a közművelődési ügyosztálynál.
- 1 az elnökségnél.

6

Rendőrfogalmazók beosztása:

- 1 a katonai ügyosztálynál.
- 7 a rendőrségnél.

8

Irnokok beosztása:

- 1 az elnökségnél.
- 2 az adóhivatalnál.
- 1 a katonai- és illetőségi ügyosztálynál.
- 3 az árvaszéknél.
- 4 a rendőrségnél.
- 1 a számvevőségnél.
- 1 a mérnöki hivatalnál.
- 1 az iktató hivatalnál.
- 7 a kiadó hivatalnál.

21

Napidijas irnokok beosztása:

- 2 az elnökségnél.
- 1 a gazdasági ügyosztálynál.
- 6 az adóügyosztálynál.

- 1 a katonai és illetőségi ügyosztálynál.
- 6 az árvaszéknél.
- 16 a rendőrségnél.
- 2 a számvevőségnél.
- 1 a házipénztárnál.
- 1 a mérnöki hivatalnál.
- 1 a tiszti főorvosnál.
- 1 a közlevéltárban.
- 5 a kiadóhivatalban.
- 1 a Hortobágyon.
- 3 az anyakönyvi hivatalnál.
- 1 a vágóhidnál.
- 1 a kórházban.
- 1 a városgazdai hivatalnál.
- 10 becsüs az adóügyosztálynál.
- 10 rendkívüli munkákra.

70

Hajduk, hivatalszolgák, kézbesítők, tisztilegények beosztása.

Tervezet szerint:

1. *Örmester* 1
2. *Hajdu őrséghez* beosztva 6
3. *Hivatalszolga*:
  - Elnökségnél 2
  - Tanácsnokoknál 5
  - Adóügy 3
  - Katonaügyosztály 1
  - Árvaszék 2
  - Főügyész 1
  - Számvevőség 1
  - Pénztárak 1
  - Mérnöki hivatal 1
  - Tiszti orvosi hivatal 1
  - Közlevéltár 1
  - Városgazdai hivatal 1
  - Iktató—kiadó 1
4. *Kézbesítők*:
  - Adóügy 8
  - Katonaügy 1
  - Árvaszék 2
  - Kiadó 2
5. *Tiszti legény*:
  - Főispán 1
  - Polgármester 1
  - Főjegyző 1

Együtt 44

Előadói javaslat szerint:

1. *Örmester* (Házmaster) 1
2. *Kapuőr* 2
3. *Hivatalszolga*:
  - Elnökségnél 2
  - Adóügy 2
  - Katonaügy 1
  - Árvaszék 2
  - Főügyész 1
  - Számvevőség 1
  - Pénztárak 1
  - Mérnöki hivatal 1
  - Tiszti orvosi hivatal 1
  - Közlevéltár 1
  - Városgazdai hivatal 1
  - Iktató—kiadó 1
4. *Kézbesítők*:
  - Adóügy 8
  - Katonaügy 1
  - Árvaszék 2
  - Kiadó 4
5. *Tiszti legény*:
  - Főispán 1
  - Polgármester 1
  - Főjegyző 1
  - Főkapitány 1
  - Tanácsnokokhoz 6

Együtt 43

KÜLÖNVÉLEMÉNYE ÉS INDITVÁNYA

KOMLÓSSY ARTHUR

SZERVEZŐ-BIZOTTSÁGI TAGNAK

A NÉGYES ALBIZOTTSÁG ÁLTAL NAGYOBBRÉSZT SZÓTÖBBSÉGGEL
MEGÁLLAPITOTT

FIZETÉSI TERVEZET

TÁRGYÁBAN.

Előrebocsátva, hogy a *B*-vel jelzett a *rendőrlegénységre* s a *C*-vel jelölt *szolgaszemélyzetre* vonatkozó táblázatokba és fizetési fokozatokba beosztást, miután ezen alkalmazottak egyenruházott, csaknem katonailag fegyelmezett, életfogytiglan kinevezett vagy felfogadott egyének, miután a fizetések és javadalmazások a jelen súlyos megélhetési viszonyok között nemcsak most megfelelőek, de emberi számítás szerint évekre kiterjedőleg is megfelelőknek látszanak, a fokozatos előléptetések és ezzel járó javadalombani emelkedések arányosak és igazságosak, — miután e két táblázatnál nagyon lényegtelen eltéréssel az albizottság is egyhangu határozattal hozta meg javaslatát s e két tabellának tételein tényleg alólirott is alig vél valamely változtatást tehetni, — a *B*) és *C*) jelzések alatti ezen két tabellába foglalt javaslatokat *általánosságban* — a részletes tárgyalás alapjául elfogadandónak jelenti ki s a maga részéről is javasolja.

Ellenben sajnálattal kell kijelentenie, hogy az *A*) alatti jelzővel ellátott s a „*tisztviselők, — segéd- és kezelőszemélyzet fizetési osztályokba való beosztása*“ címet viselő tabellát — még *általánosságban* sem fogadhatja el — s kéri a tekintetes szervező bizottságot, hogy azt már most — a tárgyalás legkezdetén, amíg haszontalan időpazarlás és tanácskozási végkimerülés nélkül keresztüleshetik rajta, — mint nem szerencsés ideát, mint a mi városi viszonyainkhoz nem alkalmast, mint amely a legnagyobb gond és számítgatások mellett is a legmesszebb menő sérelmeket és igaztalanságokat fogja szülni a tisztviselők nagyobb részével szemben, mely városunk fejlődését, annak vezetésébe új és értékes erők bevonását csaknem kizárja, — amely osztályba és fokozatokba sorozás még az állami pénztárból dotált vármegyei tisztviselői karnál sem vált be s ott is szabadulni szeretnének tőle — *elvetni és tárgyalás alapjául még általánosságban sem elfogadni méltóztassék.*

Részletesebb indokolással támogatni külön véleményemet e helyütt nem tartom czélszerűnek, azt a tárgyalás folyamán leszek bátor a felmerülő ellenvetésekkel szemben megtenni. E helyütt a dolog érdemére térve át —

indítványozom :

miszerint a vármegyei és állami tisztviselőknek osztálybasorozási és fokozatos előléptetési példájától eltérni s azt, mint a mi viszonyainkhoz — a 6—6 éves választási rendszer — és a város nagy-kiterjedése és sajátos gazdasági és kulturális körülményeinél fogva — nem alkalmast, **elejteni** s e helyett osztály- és fokozatokba sorozás nélkül a polgármestertől elkezdve az utolsó kis tisztviselőig egy összegben kifejezett **egy** állandó fizetést, lakbért

s egyéb javadalmazásokat oly módon megállapítani méltóztassék, hogy ez a javadalmazás úgy a régibb idő óta szolgáló tisztviselőket kielégítse, mint az újabban belépni óhajtókat serkentse és a város szolgálatát előtűk becsesebbé tegye s e mellett azok és családjaik megélhetése biztosítva, munkakedvük fokozva legyen és ne legyenek kénytelenek tisztviselői jövedelmük elégtelensége miatt mellékjövedelmek után járni, hanem egész tevékenységüket, tudásukat, testi és szellemi erejüket e város szolgálatának szentelni és ha a város érdeke úgy kívánja, az évnek és napnak bármely szakában, tehát délelőtt és délután is a közért dolgozni!

Ezt kívánja a tisztviselőktől Debreczen város közönsége és közérdeke, — de, hogy jól fizetett, anyagi gondoktól mentes és erkölcsileg is független, megbízható, kedvvel dolgozó tisztviselői legyenek, ezt a közönség érdekén kívül megkívánja, sőt parancsolólag követeli Debreczen sz. kir. város **méltósága** is!

Ha ezen indítványom elfogadtatik — és a tekintetes bizottság az eddigi rendszer és beosztás alapján egyszersmindenkorra kívánja a tisztifizetéseket, lakbéreket és egyéb javadalmazásokat osztályba és előléptetési fokozatokba sorozás nélkül, — minden egyes tisztviselőre nézve megállapítani és e munkálatot most nyomban részletes tárgyalás alá venni, — bátor vagyok a következő fizetési táblázatot elfogadásra ajánlani:

Tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzet javadalmazása.

(Javaslat.)

Hány tisztviselő	H i v a l a l i á l l á s	Évi fizetés	Lakbér	Egyéb	É s z r e v é t e l
1	Polgármester	12,000	2000	1000	Az 1000 kor. működési pótlék (representacionális költségre.)
1	Főjegyző (polgármester helyettes) .	7,200	1500	500	Az 500 korona működési pótlék (mint fent.)
1	Rendőrfőkapitány	7,200	1500	—	
1	Árvaszéki elnök	6,000	1200	500	Az 500 korona működési pótlék
1	Tanácsnok (gazd.)	6,000	1200	800	A 800 korona napidíj átalány.
1	„ (jog- és pénzügyi)	6,000	1200	—	
1	„ (rendészeti)	6,000	1200	—	
1	„ (közművel)	6,000	1200	—	
1	„ (katonai)	6,000	1200	—	
1	„ (adóügyi)	6,000	1200	—	
1	Tiszti főügyész	6,000	1200	—	Magánügyködés is megengedve.
1	Főszámvevő	6,000	1200	—	

Hány tisztviseelő	Hivatali állás	Évi fizetés	Lakbér	Egyéb	Észrevétel
1	Főmérnök	6000	1200	2000	A 2000 korona működési pótlék.
1	Főorvos	4000	1000	—	Magánygyakorlat is megengedve.
1	Erdőmester	4000	—	1400	Lakás természetben ; az 1400 K lótartási átalány és hold föld használata.
1	Építész	4000	1000	1000 300	1000 K működési pótlék.
3	Árvaszéki ülnök	4000	1000	—	A 300 K a h. elnöknek műkö- dési pótlék.
1	Aljegyző (I-ső)	4000	1000	—	
2	Rendőrkapitány (bűnügyi o. főnök, mezőrendőrkapitány)	4000	1000	500 2000 500	Az 500 K h. főkapitányi működ. pótlék. A 2000 K lotartási és napidíj átalány.
3	Mérnök	4000	1000	—	Az 500 K a h. főmérnöknek működési pótlék.
1	Aljegyző (II-dik)	3500	800	—	
2	Rendőrkapitány (belv. és bej. hiv.) .	3500	800	—	
1	Főlevéltárnok	3500	800	—	
3	Erdész	3500	—	—	Természetbeni lakás és 10—10 hold föld használata.
1	Számvevő (fősz. helyett)	3500	800	—	
1	Házipénztárnok	3500	800	—	
2	Aljegyző (III-ad és IV-ed)	3000	600	—	
1	Alügyész	3000	600	—	Magán ügyködés is megengedve.
4	Kerületi orvosok	3000	600	600	A 600 K a IV-ik kerületi orvos fuvarátalánya.
1	Muzeumőr (új állás)	3000	600	—	Az állami hozzájárulás beszá- mításával.
4	Rendőrfogalmazó (I.)	3000	600	—	
1	Vágóhídi igazgató	3000	—	—	Term. lakás, fűtés, világítás.
1	Közgyám	3000	600	—	
2	Számvevő (eddig alszámvevők) . .	3000	600	—	
1	Gyámpénztárnok	3000	600	—	
1	Adópénztárnok	3000	600	—	
1	Városgazda	2400	600	500	Az 500 K lotartási átalány.
1	Rendőrségi felügyelő (új állás) . .	2400	600	600	A 600 K lotartási átalány.
1	Adófőtiszt (a. ü. o. főnök)	2400	600	—	
1	Tanácsi iktató	2400	600	—	
1	„ kiadó	2400	600	—	

Hány tiszviselő	H i v a t a l i á l l á s	Évi fizetés	Lakbér	Egyéb	É s z r e v é t e l
4	Rendőrfogalmazó (II.)	2400	600	—	
1	Építőmester	2400	600	—	
1	Házipénztári ellenőr	2400	600	300	A 300 K működési pótlék.
1	Gyámpénztári ellenőr	2400	600	—	
1	Adópénztári ellenőr	2400	600	—	
1	Illetek nyilvántartó	2400	600	—	
1	Birtoknyilvántartó	2400	600	—	
3	Számtiszt	2400	600	—	
1	Vágóhídi ellenőr.	2400	—	—	Term. lakás, fűtés, világítás.
1	Mátai biztos	2000	—	600	Term. lakás, — hold földhasználat, a 600 K lórtartási átalány.
1	Vágóhídi gépész.	2000	—	—	Term. lakás, fűtés, világítás.
2	Mérnöki rajzoló (új)	2000	500	—	
6	Adókiadó (—) —	2000	500	—	
2	Külső állatorvos	1800	—	600	Term. lakás, a 600 K lórtartási átalány, — h. földhasználat.
1	Belső állatorvos	1800	500	—	
1	Népfelkelési nyilvántartó	1800	500	—	
1	Katonai nyilvántartó (új)	1800	500	—	
1	Rendőrségi iktató	1800	500	—	
1	„ kiadó	1800	500	—	
2	Házipénztári tiszt	1800	500	—	
3	Számfejtő adótiszt	1800	500	—	
3	Irodatiszt	1800	500	—	
6	Rendőrbiztos	1800	500	—	
6	Polgári biztos	1800	500	—	
2	Bejelentő hiv. irodatiszt	1800	500	—	
1	Kórházi biztos (I)	1800	500	—	
1	Segédlevéltárnok.	1800	500	—	
	Mezőbiztos (?)	—	—	—	
6	Közigazgatási gyakornok	1600	400	—	
2	Számgyakornok	1600	400	—	

Hány tisztviselő	Hivatali állás	Évi fizetés	Lakbér	Egyéb	Észrevétel
1	Erdészgyakornok	1600	—	—	Term. lakás.
1	Városgazda-gyakornok	1600	400	—	
1	Szállásmester	1600	400	—	
1	Katonaiügyi iktató (uj)	1600	400	—	
1	Kézbesítést vezető (uj)	1600	400	200	Működési pótlék a 200 K.
6	Segéd adókirovő	1600	400	—	
21	Irnok	1600	400	—	
2	Külső útmester	1600	400	400	A 400 K lórtartási átalány.
1	Belső útmester	1600	400	—	
1	Kórházi biztos (II)	1600	400	—	
8	Belső végrehajtó (uj)	1600	400	—	
1	Külsőségi végrehajtó (uj)	1600	400	1000	Lórtartási átalány.
1	Büntetéspénzt behajtó (uj)	1600	400	1000	Napidij átalány.

E szerint a legkisebb fizetés lakbérrel együtt évi 1000 frt = 2000 kor. A napidijas irnokok 3 korona kezdő napidiját kapjanak 1 évig, azután a 3 első évig 4 korona, azontul 5 korona.

Ha pedig e javaslatom nem fogadtatik el, bár azt a további tárgyalásoknál is fenntartom, — a részletes tárgyalásnál az osztály és fokozatok irányában lesznek módosításaim.

Debreczen, 1908. évi július hó 20.

Tisztelettel

Komlóssy Arthur,

szervező-bizottsági tag.